ŠTEVILKA 2 / MAREC - APRIL 2014

metalurg

REVIJA SKUPINE IMPOL

AKTUALNO

NIČELNA TOLERANCA DO ALKOHOLA

PRAVI IMPOLČANI

BOŠTJANA MARČIČA JE V IMPOL PRIPELJALA LJUBEZEN

Prisegam na konstruktiven pogovor

Predsednik centralnega sveta delavcev verjame, da se dobro vrne z dobrim

PROIZVODNI PROCES PROFILI

3 KORAKI DO DVIGA PRODUKTIVNOSTI, OSVOJITVE NOVIH PROGRAMOV IN ZNIŽANJA STROŠKOV

Igra v aluminijevem peskovniku

Direktorica nabave mag. Tanja Brkljačič je pojasnila, kako poteka nabava Impolove primarne vhodne surovine – aluminija, s kakšnimi izzivi se na tem področju srečujejo in kako jih obvladujejo.

Dejstvo ali problem

Urednica: Nina Juhart Potočnik

Ste že opazili, da v življenju pogosto porabimo veliko preveč energije, ko se obremenjujemo s stvarmi, katerih ne moremo spremeniti? Enostavno so stvari, na katere kot posameznik ne moreš vplivati, pa naj bo to vreme, državni ukrepi ali pa razpoloženje sodelavcev. Vplivamo lahko samo na naš odziv na te dogodke. Če se napoveduje slabo vreme, vzameš s sabo dežnik, če je sodelavec slabe volje, se izogneš komunikaciji z njim, če država dela neumnosti, ne gledaš večernega dnevnika, da se z njimi ne obremenjuješ pred spanjem.

Če se že s čim obremenjujemo, potem bodimo pozorni vsaj na to, da si bomo iz dejstva naredili problem, torej okoliščino, na katero lahko sami vplivamo. Kako? Na primer, če se ne strinjate z določeno politiko podjetja, nima nobenega smisla, da se čez njo sami pri sebi pritožujete. Potem samo tratite energijo za dejstvo, ki ga s svojim početjem ne boste spremenili. Če pa se odločite, da boste aktivno vplivali na to, da se določena zadeva, ki vam ne ugaja, spremeni (npr. obvestili sindikat, svet delavcev, pisali nadrejenemu, nadrejenemu nadrejenega ipd.), potem ste naredili iz dejstva problem, katerega aktivno rešujete.

Ljudje se po naravi radi pritožujemo: slaba malica, premalo časa za odmor, neugodni delovni pogoji, aroganten delovodja, smrdljiva stranišča, neustrezna organizacija dela ipd. Ampak če se s pritožbami ukvarjamo sami ali znotraj zaprtega kroga sodelavcev, potem pritožbe ostanejo jalove. Pogosto se tudi zgodi, da ljudje, ki imajo moč, da stvari spremenijo, sploh ne vedo, kaj je treba spremeniti. In zato je treba iz dejstev delati probleme in jih aktivno reševati.

Drugi primer pa so dejstva, katerih enostavno ne gre spremeniti. Teh je v svetu aluminija kar precej: vse bolj otežena nabava aluminija, zaostrovanje konkurence na trgu aluminijevih polizdelkov in zmanjševanje razpoložljivih sredstev financiranja. Teh dejstev ne moremo spremeniti, saj ne obstaja nekdo, ki bi lahko vzel v roke magično paličico in nam jih popravil. Kako potem naprej? Nič drugače kot tako, da sprejmemo dejstva za dejstva in najdemo načine, kako se jim izogniti. Izboljšajmo kakovost izdelkov, povečajmo produktivnost zaposlenih, izboljšajmo tehnologijo, najdimo alternativne vire dobave aluminija in zmanjšajmo stopnjo zadolženosti. S slednjimi projekti se vodstvo že aktivno ukvarja in navedene aktivnosti bodo tudi v prihodnje vodilo poslovanja skupine Impol, da se bomo še naprej lahko igrali v svojem delčku aluminijevega peskovnika.

Kolofon

Urednica: Nina Juhart Potočnik
Avtorji fotografij: Nino Verdnik, Urša Zidanšek, Nina Juhart Potočnik
Avtorica ilustracij: Tina Zidanšek
Grafična zasnova in prelom: Urša Zidanšek
Grafična zasnova naslovnice: Aritmija, d. o. o.
Vir fotografij: www.sxc.hu, www.freegreatpicture.com in osebni arhivi.
Tisk: Grafis, d. o. o.
Naklada: 1.000 izvodov.
Naslov uredništva: Metalurg, Trg svobode 26, 2310 Slovenska Bistrica
Elektronska pošta: nina.juhart@kadring.si
Telefon: 02/80 55 209
Nagrade v tej številki sponzorira Delavska hranilnica.

Ujeli smo vas ...

Kazalo

Aktivno do izboljšav 4
Igra v aluminijevem peskovniku 10
Gamo zamenjuje DNA 15
Prisegam na konstruktiven pogovor 16
Misli 20
Ničelna toleranca do alkohola 21
Pravi Impolčani 24
Stres ni hec! 28

"Ljudi bi lahko razdelili na tri vrste: take, ki na smrt garajo, take, ki so na smrt zaskrbljeni, in take, ki se na smrt dolgočasijo."

Winston Churchill

Aktivno do izboljšav

V Impolu FT potekajo številni projekti za povečanje produktivnosti, izboljšanje kakovosti in optimizacijo proizvodnih procesov

Tekst: Jani Bolko

Na valjarni Bistral 3 (B3) bomo v začetku maja pričeli z uporabo VCR-podpornih valjev. Ti valji bodo omogočali večjo prilagodljivost pri proizvodnji različnih dimenzij kolobarjev. Slednje bo izboljšalo tudi kakovost izdelkov in povečalo produktivnost. Prevzemne teste za nove valje bomo po projektnem načrtu zaključili najkasneje do konca julija, če bo možno, pa jih bomo opravili že prej.
Konec junija pa bosta začeli obratovati dve novi žarilni peči, ki jih bomo montirali in preizkušali v maju in juniju. S to naložbo bomo povečali kapacitete za proizvodnjo dvojčenih folij.
Zaradi prostorske stiske in potreb drugih proizvodnih programov znotraj skupine Impol bomo postopoma preselili del opreme stare folijske valjarne, vendar bomo morali za to povečati lastne prostorske kapacitete. V ta namen že pridobivamo ponudbe in dovoljenja. S koncentracijo proizvodnje folij na enem prostoru bomo generirali tudi druge pozitivne učinke, kot so optimizacija materialnih tokov in izboljšanje logistike.

Malo pred novim letom smo pričeli izvajati študijo za hladno valjarno Blaw Knox, za katero je bil zadolžen Andrej Leskovar. Cilj študije je analizirati možnosti valjanja večjih dimenzij kolobarjev in zmanjševanja končne debeline traku. Tako bi lahko valjarna služila za predvaljanje materiala za folijske valjarne kot tudi za končne izdelke tankih trakov. Izvedli smo že poizkuse, ki so dali pozitivne rezultate, a valjarno bo treba nadgraditi mehansko in s področja regulacije. Regulacijo je pred tremi leti posodobilo ameriško podjetje Hatch IAS, ki je aprila predstavilo ponudbo o dopolnitvah.
Predstavnika podjetja Hatch IAS Nigel Blackmore in Terry Gerber sta bila pozitivno presenečena nad razvojem skupine Impol in sta še posebej pohvalila strategijo vodstva, ki je usmerjena v vlaganje dobička v razvoj in nadgradnjo proizvodne opreme. Prav tako sta pozitivno presenečena nad zelo širokim spektrom izdelkov skupine Impol.

Pohvalno

Dr. Anton Smolej

Vodstvo Impola se je zahvalilo profesorju dr. Antonu Smoleju iz NTF-ja iz Ljubljane. Izrekli so mu zahvalo za dolgoletno pomoč in sodelovanje pri nudenju podpore razvoju skupine Impol. Na obisku v Impolu si je ogledal tudi proizvodne procese.

Impolska ženska ekipa slavila

Na 2. državnem prvenstvu SKEI Slovenije v kegljanju, ki je bilo 12. aprila na Ptuju, so nastopili tudi Impolčani in Impolčanke. Ženske so bile nepremagljive in so postale državne prvakinje, moški pa so ta naslov zgrešili za vsega 15 kegljev in osvojili končno 2. mesto.

Tradicionalni pohod

V soboto, 12. aprila 2014, se je več kot 40 pohodnikov, članov DPZ Impol in njihovih družin, odpravilo na drugi tradicionalni pohod pomladi. Pohodniki so svojo pot pričeli na parkirišču Impol, jo nadaljevali preko Bistriškega Vintgarja do Šetorovega mlina na Bojtini.

Varnostnik Janez Dolenc

Vsi obiskovalci Impola imajo na vhodu v Industrijsko cono Impol prvi stik z varnostniki podjetja Varnost. Ti dan in noč skrbijo za prijazen pozdrav in red v Industrijski coni Impol. Pravijo, da večjih težav doslej niso imeli.

Stampal SB: Posodobitve za povečanje produktivnosti

Zamenjava linije 6 uspešno zaključena

Tekst: mag. Urh Knuplež

V drugi polovici lanskega leta smo skladno s strategijo razvoja Stampala SB pričeli s postopno obnovo strojne opreme, saj je obstoječa oprema zelo dotrajana, energetsko potratna in neprijazna okolju.
Ob natančni raziskavi trga se nam je ponudila ugodna priložnost za zamenjavo linije 6, ki je bila precej dotrajana – pogoste razpoke na ohišju stiskalnice zaradi utrujenosti materiala so v proizvodnem procesu povzročale pogoste izpade. Nabavili smo 1.000-tonsko stiskalnico italijanskega dobavitelja FICEP, pri čemer smo izbrali najnovejšo izvedbo stiskalnice – Direct Drive. Ta zagotavlja stabilnejše pogoje obratovanja in hkrati omogoča napredek na področju zagotavljanja energijske učinkovitosti. Prav tako ima stiskalnica vgrajen antivibracijski sistem, ki bo podaljšal njeno življenjsko dobo, hkrati pa omilil nivo hrupa in vibracij v okolju.
Velik zalogaj je predstavljala izvedba gradbenih del, saj smo stiskalnico postavili na mesto, kjer je stala že obstoječa stara stiskalnica. Gradbena dela so potekala v obdobju največjega dotoka naročil, zato smo v tem času obratovali z eno stiskalnico manj. Z veliko mero angažiranja vseh zaposlenih in natančno uskladitvijo vseh operacij smo uspeli zagotoviti vse potrebno, da je bil izpad proizvodnje čim manjši. To nam je odlično uspelo in zato smo brez omembe vrednih zamud vso naročeno blago odpremili v dogovorjenem času, čeprav so bile količine naročil celo nekoliko višje v primerjavi z letom 2013.
Ob stiskalnici smo zamenjali tudi plinsko peč za pregrevanje narezkov, s čimer smo dodatno izboljšali energijsko učinkovitost obratovanja. Stiskalnica uspešno deluje od začetka marca, plinsko peč pa zaganjamo ravno v tem času in pričakujemo, da bo zagon zaključen do sredine maja.
Vrednost naložbe je dober milijon evrov. Ocenjujemo, da bi lahko z novo opremo in primerno reorganizacijo dela na tej liniji produktivnost dvignili za 20 odstotkov.
Načrtujemo tudi nadaljevanje projekta, kar bo zajemalo namestitev sistema za kontrolirano ohlajevanje odkovkov, s čimer bomo optimizirali postopek termične obdelave odkovkov.

Nova 1.000-tonska stiskalnica zagotavlja stabilnejše pogoje obratovanja

Pozitivno presenečeni

Presojevalci standardov ISO 9001 in ISO/TS 16949 so pohvalili napredek skupine Impol in dobre poslovne rezultate

Tekst: Nina Juhart Potočnik

Presoja standarda ISO 9001 je že drugo leto zapored potekala brez ugotovljenih neskladnosti. Presojevalec Miran Gašper, ki je Impol obiskal po skoraj desetih letih, je izrazil svojo navdušenost nad napredkom, ki ga je skupina dosegla v tem času: "Vidim veliko pozitivnih sprememb, velik napredek na področju naložb, infrastrukture in napredovanje pri obvladovanju standardov."
Nekoliko manj gladko je potekala presoja standarda ISO/TS 16949, saj sta presojevalca Ahmet Mehonić in Peter Klučar odkrila tri manjše neskladnosti: neustrezno obvladovanje merilne opreme in sistemov, preskope informacije o razvojnih nalogah v vodstvenem pregledu in neustrezno vodenje dokumentacije v kotlovnici. Temu sta dodala tudi nekaj priporočil, v katerih sta izpostavila potrebo po dopolnitvi vodstvenih pregledov, izboljšanju vodenja 8D reportov, boljšem obvladovanju dokumentacije, ustreznejšemu projektnemu načrtovanju in bolj poglobljenemu pristopu k načrtovanju usposabljanj.
Kljub pomanjkljivostim sta presojevalca skupino Impol pohvalila. Povedala sta, da je opazen velik napredek na področju obvladovanja specifičnih zahtev odjemalcev in do so odgovorni za procese ustrezno seznanjeni z zahtevami standardov. Pohvalila sta tudi dosledno spremljanje zadovoljstva kupcev.

Evropski poslanci so na plenarnem zasedanju v Bruslju podprli zakonodajni paket, ki vzpostavlja enotni evropski telekomunikacijski trg in bo v veljavo stopil konec prihodnjega leta. Po novem bo klicanje, pošiljanje kratkih sporočil ali elektronske pošte iz ene države članice v drugo uporabnika storitve stalo enako kot v domačem omrežju.

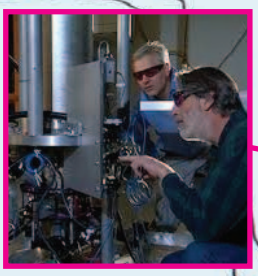

Ameriška fizika Steve Jefferts in Tom Heavner sta predstavila najnatančnejšo uro do sedaj. Njuna atomska ura za merjenje časa je trikrat bolj natančna kot vse doslej narejene ure. Natančen čas lahko meri kar 300 milijonov let, ne da bi pri tem zaostala ali prehitela za eno samo sekundo.

Novelis bo povečal svojo proizvodnjo v nemškem Nachterstedtu, saj pričakujejo, da se bo povpraševanje po pločevinah za avtomobilsko industrijo v naslednjih letih močno povečalo. Z naložbo, vredno 62 milijonov evrov, bodo ustvarili do 120 novih delovnih mest, njihove proizvodne zmogljivosti v Evropi pa se bodo povečale na več kot 350 tisoč ton letno.

Alcoa bo za skoraj 150 tisoč ton letno zmanjšala svojo proizvodnjo aluminija v Braziliji. S težavami pri proizvodnji v Braziliji se sooča že vse od leta 2008, največ preglavic pa jim povzroča draga električna energija. Z zmanjšanjem obsega proizvodnje bodo prisiljeni odpustiti tudi okoli 300 delavcev.

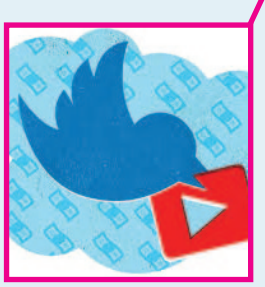

Turško sodišče je odredilo umik blokade dostopa do spletnega videoportala YouTube. To je storilo dan po tem, ko je ustavno sodišče odredilo umik blokade dostopa do družbenega omrežja Twitter. Oba portala sta bila blokirana od marca dalje zaradi zvočnih posnetkov, ki mečejo slabo luč na turške politike.

Metalurg popotnik

24-letnik iz Slovenije je s še dvema kolegoma razvil spletno stran, preko katere na preprost način najdemo najbolj poceni let. Njihov iskalnik je povezan s ključnimi bazami podatkov vseh nizkocenovnih letalskih ponudnikov, uporabniku pa na zemljevidu izriše najugodnejše letalske povezave.

Trg banan, kjer se letno obrne okoli 30 milijard evrov, bi lahko kmalu doživel hud udarec, ki bi pomenil veliko katastrofo tudi za okoli 400 milijonov ljudi, katerim banane predstavljajo eno ključnih živil. Težave povzroča gliva TR4, učinkovitega škropiva ali drugega pripravka pa še ni. Bolezen se zelo hitro širi po Aziji, bojijo pa se, da bo kmalu prišla tudi v Latinsko Ameriko.

Jaguar Land Rover, britanski proizvajalec avtomobilov, se pripravlja na gradnjo nove tovarne v Savdski Arabiji, kjer bo delo dobilo okoli 5 tisoč ljudi. V novi tovarni načrtujejo proizvodnjo jaguarjev in land roverjev, s katerimi želijo še močneje prodreti na trge Srednjega in Daljnega vzhoda.

Da gresta steklo in aluminij dobro skupaj, bodo že četrtič pokazali avgusta v južnoafriškem Johannesburgu. Tam bo namreč potekal Glass Expo Africa 2014. Gre za štiridnevni sejem in predstavitev proizvajalcev in izdelkov (oken) iz stekla in aluminija.

Avstralsko podjetje Anatomics, specializirano za 3D tiskanje, je iz plastike izdelalo del lobanje, katerega so vsadili nizozemski pacientki, ki je imela hude glavobole in je izgubljala vid. Gre za prvi takšen poseg, pacientka pa se po treh mesecih počuti odlično in že hodi na delo.

Zmanjšali smo stopnjo zadolženosti

Član uprave in direktor za finance Vlado Leskovar poudarja, da je cilj za prihodnost omogočiti, da se pretežni del naložb skupine Impol financira iz kapitala in le v manjši meri z zadolževanjem.

Tekst: Nina Juhart Potočnik

Kako je s stopnjo zadolženosti skupine Impol? Se zmanjšuje ali povečuje?
Stopnja zadolženosti se je precej izboljšala, saj se je obseg dolgov, ki jih imamo za potrebe financiranja poslovanja, zmanjšal za 20 odstotkov, kar v dejanskih sredstvih pomeni kar 40 milijonov evrov. Skupina Impol je danes sposobna z lastnimi viri financirati tretjino naložb.

Je kredit, ki ga je Impol 2000, d. d., najel za odkup Impola, d. o. o., že odplačan?
Del tega kredita smo uspeli predčasno odplačati že v letu 2013, v letošnjem letu nam je preostal majhen delež dolga. Slednji bo odplačan do sredine letošnjega leta.

Kaj to pomeni za skupino Impol?
Pridobili bomo večji ugled v očeh bank, saj lahko z odplačanim kreditom v očeh javnosti nastopimo kot zanesljivo podjetje, ki posluje skladno z napovedmi, uspeva zagotavljati sredstva za financiranje naložb in nima motenj v poslovanju. Prav tako bomo lažje pridobili investitorje naših zalog.

Kakšen vpliv bo to imelo na rast ali upad vrednosti delnic?
Prav nobenega. Na vrednost delnic vpliva dosežen in zadržan del dobička v podjetju. Vrednost delnice je večja, če se pretežni del dobička zadržuje. Krediti nimajo vpliva na vrednost delnic, ampak na likvidnost, saj se z vračilom kredita zmanjšajo razpoložljiva finančna sredstva.

Kakšna je Impolova politika izplačila dividend?
Odkar je Impol 2000, d. d., postal krovna družba skupine Impol, smo vodili zelo razumno politiko izplačila dividend, saj smo pretežni delež dobička namenjali za nadaljnje poslovanje. Tudi v prihodnje se nameravamo držati načela, da je treba v prvi meri poskrbeti za dolgoročno, trajno delovanje družbe.

Kako bo z naložbami v prihodnje?
Zdaj smo v obdobju manjših naložb, česar si na dolgi rok ne moremo privoščiti, saj bi s tem lahko ogrozili razvoj skupine Impol in njeno konkurenčno prednost na trgu. Zato nas po letu 2015 ponovno čakajo obsežni razvojni cikli, kar pomeni, da brez zadolževanja v obdobju treh let ne bomo sposobni poslovati. Za uspešno poslovanje skupine Impol je nujno, da se ustrezno prilagodimo zahtevam trga, da moderniziramo opremo, da pridobivamo nova znanja in da smo se sposobni posluževati neodvisnega načina razmišljanja.

Ali ste vedeli?
Od nakupa surovine do prodaje izdelka in plačanega računa traja približno štiri mesece, kar pomeni, da je treba v tem času zagotoviti finančne vire, ki omogočajo nemoten potek poslovanja.

Vlado Leskovar, član uprave in direktor za finance
Zdaj smo v obdobju manjših naložb, česar si na dolgi rok ne moremo privoščiti, saj bi s tem lahko ogrozili razvoj skupine Impol in njeno konkurenčno prednost na trgu. Zato nas po letu 2015 ponovno čakajo obsežni razvojni cikli.

Sodelovanje z bankami

Nova KBM prepoznala potencial naložbe

Tekst: Nina Juhart Potočnik

Dober odnos z bankami je izredno pomemben za zagotavljanje nemotenega poslovanja skupine Impol. V aprilu smo tako na primer sklenili kreditno pogodbo z Novo KBM, ki je prepoznala potencial naložbe. O sklenjenem poslu je predsednik uprave Jernej Čokl povedal naslednje: »V Impolu smo v letu 2013 zaključili naložbe v povečanje livarniških zmogljivosti, za kar smo že pridobili tudi okoljevarstveno dovoljenje. Naložba nam omogoča načrtovano povečanje obsega poslovanja. V letošnjem letu se je povpraševanje po naših izdelkih še dodatno povečalo nad načrtovani obseg, saj so se tržne razmere izboljšale. Z namenom, da bi zadostili potrebam naših kupcev, smo se morali usposobiti z dodatnimi finančnimi sredstvi za dolgoročno financiranje obratnega kapitala. Tako bomo lahko nadaljevali s kakovostnejšim uresničevanjem svojih poslovnih ciljev in pridobivanjem novih kupcev.«

Dodana vrednost po zaposlenem

Pojem dodana vrednost po zaposlenem se pogosto uporablja pri analizah uspešnosti poslovanja posamezne družbe. Kaj dejansko izraz pomeni? Po definiciji je skupna dodana vrednost enaka vsem doseženim prihodkom iz poslovanja, od katerih se odštejejo stroški blaga, materiala in storitev. Povedano drugače: ustvarjeno dodano vrednost predstavljajo vsa plačila za stroške dela, amortizacija in razlika med finančnimi prihodki in odhodki.
Dodana vrednost po zaposlenem se izračuna kot dodana vrednost deljeno s številom zaposlenih. **Dodana vrednost po zaposlenem v skupini Impol je v mesecih januar in februar 2014 znašala 47.565 evrov po zaposlenem.**

Kaj pomenita izraza EBIT in EBITDA?

EBIT označuje zaslužek družbe pred plačilom obresti in davkov. Z dobičkom razpolagajo lastniki, z obrestmi kreditodajalci, z davki pa država.

Slednje označuje preprosta enačba:
EBIT = dobiček + obresti + davki

EBITDA označuje čisti dobiček družbe pred odplačilom davkov in obresti, h kateremu sta še prišteta amortizacija in odpisi.

Igra v aluminijevem peskovniku

Tekst: Nina Juhart Potočnik

Direktorica nabave mag. Tanja Brkljačič je pojasnila, kako poteka nabava Impolove primarne vhodne surovine – aluminija, s kakšnimi izzivi se na tem področju srečujejo in kako jih obvladujejo.

Je res, da se roki dobave Impolovih izdelkov kupcem podaljšujejo zaradi otežene oskrbe z aluminijem? Zakaj je do tega prišlo? Ni bilo slednjega mogoče predvideti v letnem načrtovanju nabave aluminija?
Res je, vendar le za izdelke, ki jih izdelujemo v Alumobilu in cevarni, kjer je povpraševanje bistveno večje od načrtovanega v letnem planu. Nabavna taktika je, da se naroči nekoliko manj, kot predvideva letni plan, saj se večinoma dogaja ravno obratno: naročil je manj od predvidenega. Z namenom, da bi zmanjšali finančne obremenitve in tveganja skupine Impol, del surovine vsako leto iščemo sproti iz meseca v mesec.

Letos pa je bilo naročil več in tako je Impol PCP presegel letni plan proizvodnje za 2.163 ton izdelkov, kar pomeni, da smo potrebovali več kot 3.000 ton dodatnih drogov posebne kakovosti, katerih ponudba je na trgu zelo omejena. Kakorkoli – do sedaj smo dobili dovolj surovine, da smo plane lahko presegali, na trgu pa se situacija vse bolj zaostruje, kajti naročil imajo vsi dovolj, drogov pa v Evropi resno primanjkuje.

V letu 2012 ste govorili o težavah z zapiranjem elektroliz v Evropi. Se je stanje v zadnjih dveh letih še poslabšalo?
Evropa je odvisna od uvoza aluminija, saj njene predelovalne kapacitete bistveno presegajo samo proizvodnjo. Elektrolize v Evropi pa se zapirajo, ker je borzna cena daleč prenizka, da bi pokrila visoke stroške energije. Edino konkurenčno področje za proizvodnjo aluminija v Evropi je sever (Islandija, Norveška), ki ima poceni hidro energijo.
V zadnjih letih pa se stanje slabša še na račun vezave aluminija v finančne posle, ki tistim, ki razpolagajo s kapitalom z letno obrestno mero pod enim odstotkom, prinaša skladiščenje in financiranje teh zalog tudi osemodstotno letno donosnost (graf 1). To seveda pomeni, da ta aluminij za nas, navadne kupce iz industrije, ni dosegljiv. Kot sem razlagala že pred leti, je aluminij vedno bolj iskana naložba. Zanj pa je treba imeti poceni denar. Tega pa, kot verjetno veste, nima v izobilju ne Slovenija in ne Impol.

Kakšna je trenutna cena primarnega aluminija na LME? Je ta skladna z nabavno ceno aluminija, ki jo plačuje Impol? V kolikšni meri je nizka borzna cena povezana s prodajnimi cenami?
Borzna cena aluminija pada že vse od lanskega leta in se sedaj giblje na nivoju med 1.200 in 1.300 evrov na tono, kar pomeni, da evropske elektrolize pri teh borznih cenah ustvarjajo izgubo tudi do 500 evrov na tono (graf 2). To seveda ni vzdržno, zato zvišujejo premije, da si te izgube nekoliko ublažijo.
Vse naše nabavne cene so neposredno vezane na borzno ceno. Če je borzna cena nizka, so nizke tudi naše nabavne cene, kar pomeni, da za aluminij plačamo manj, zato je pritisk na drago zadolževanje manjši. To je za Impol pozitivno. Seveda pa nizka borzna cena aluminija in nizke nabavne cene nikakor ne pomenijo, da Impol zato zasluži več. Te nizke borzne cene zahtevajo tudi kupci in pošteno moramo paziti, da pri tem ne ustvarjamo izgube, zato na tem področju vključujemo tudi terminsko varovanje.
Zaradi nizkih borznih cen proizvajalci zvišujejo premije (graf 3 in graf 4). To so dodatki na borzne cene, ki so odvisni od vrste surovine (najnižji so za sekundar, najvišji za Alumobilove drogove in foilstock). Te premije pa moramo skozi prodajno maržo potisniti naprej našim kupcem, ker druge možnosti varovanja ne obstajajo. Če tega ne uspemo, kar je v času pomanjkanja naročil veliko težje kot takrat, ko imamo naročil dovolj, se zmanjša donosnost poslovanja.
To pomeni, da lahko zaradi močne konkurence na določenem programu pride do izgube in to kljub marljivemu delu v proizvodnji.

Kako vpliva rast/upad cen aluminija na LME na povpraševanje po aluminijevih izdelkih?
Če borzne cene konstantno padajo, na trgu vlada prepričanje, da je bolje z naročili počakati, nasprotno pa rast borznih cen spodbuja kupce k naročanju. Res pa je, da nizke borzne cene krepijo konkurenčnost aluminija pred ostalimi materiali, kot sta jeklo ali plastika, in ravno to danes pomembno vpliva na visok nivo naročil za Alumobil. Vsekakor je za industrijo in razpoloženje na trgu optimalna neka zmerna rast in čim nižja volatilnost.

Kolikšen del stroškov poslovanja predstavlja nabava aluminija? Kakšni so plačilni roki? Kako Impol krije te stroške?
Aluminij, ki je naša osnovna surovina, je tudi naš

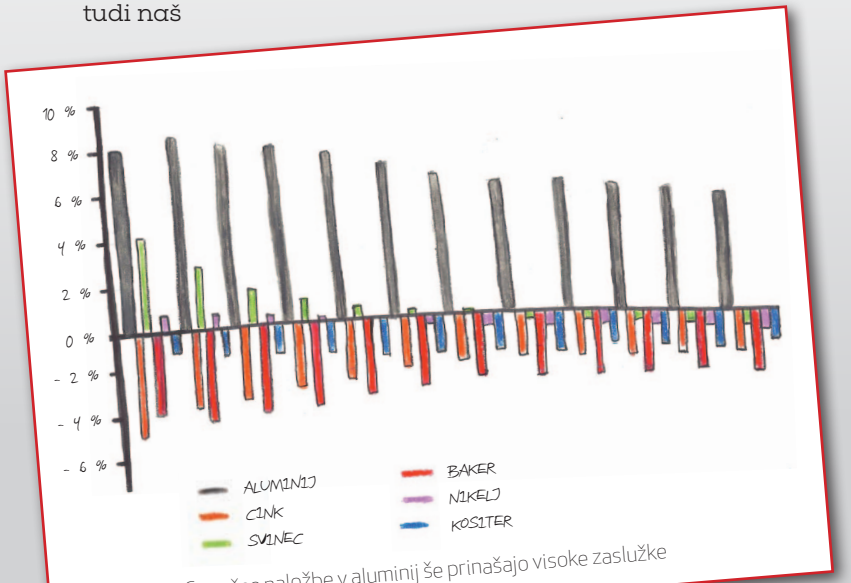

Graf 1: Samo finančne naložbe v aluminij še prinašajo visoke zaslužke

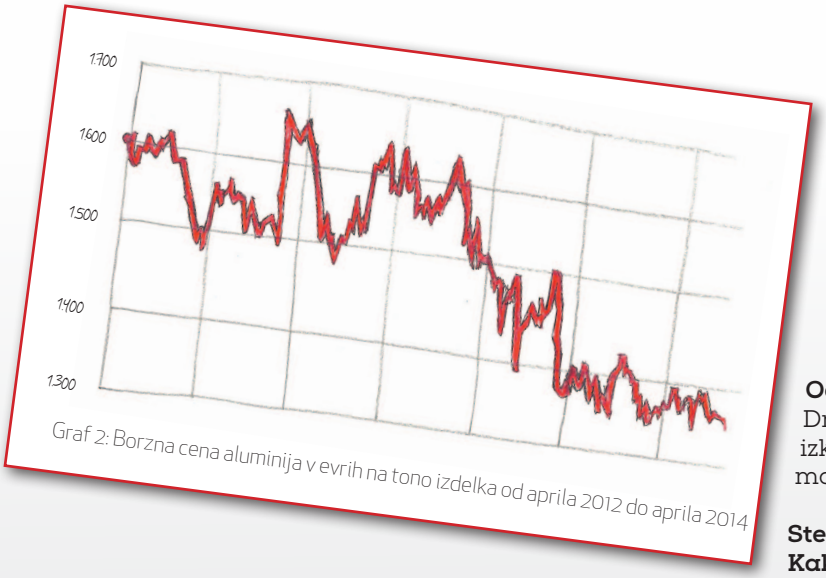

Graf 2: Borzna cena aluminija v evrih na tono izdelka od aprila 2012 do aprila 2014

daleč najvišji strošek, saj predstavlja 70 odstotkov vseh naših stroškov. V Impolu si zato lahko privoščimo le oskrbo z aluminijem, ki temelji na načelu "iz rok v usta". To pa terja veliko naporov in prinaša nemalo tveganj.
Aluminij je gotovinsko blago, kar pomeni, da ga je treba plačati takoj. Skupina Impol pa si je v zadnjih letih s povečanjem dobičkov izboljšala tudi finančne kazalnike, kar nam je omogočilo, da nam dobavitelji odobravajo kreditne linije.
Dobaviteljem plačamo aluminij šele takrat, ko z dobavami presežemo odobreno kreditno linijo, kar nam omogoča, da plačujemo le tiste količine, ki jih sproti porabljamo, čeprav so ladijske dobave veliko večje. To pomeni, da z nabavo aluminija v Impol pripeljemo tudi poceni kapital iz Švice in z Japonske, kar dobro vpliva na našo konkurenčnost. Vedeti pa moramo, da lahko s slabimi poslovnimi rezultati vse to tudi čez noč izgubimo.

Od kod Impol dobiva aluminij?
Drogove, foilstock in sekundarni aluminij skoraj izključno iz Evrope, brame iz Rusije, ingote pa večinoma iz Afrike, s Kitajske in iz Rusije.

Ste pridobili kakšne nove dobavne vire aluminija? Kako je z dobavo aluminija s Kitajske, ki naj bi po podatkih World Aluminium proizvajala daleč največ aluminija na svetu?
Na področju aluminija je pomembno le, koliko ga je na prostem trgu, in ne, koliko ga katera država proizvede. Dodatne omejitve, s katerimi se pri nabavi soočamo, so: strošek logistike, carina, vprašanje izvoznih kvot, ki jih imajo določene države, poreklo in ne nazadnje seveda tudi kakovost surovine.
Večina proizvedenih količin aluminija na svetu se obrača znotraj posameznih držav, poslovnih skupin ali v okviru dolgoročnih partnerskih pogodb, zato za kupce na prostem trgu ta aluminij ni dosegljiv. Zanimiv primer je Kitajska. Res je, da je daleč največja proizvajalka, vendar v državi tudi poraba aluminija skokovito raste, zato je izvoz primarnega aluminija otežen s strani države. Letos smo kljub vsemu prišli do kitajskega primarnega aluminija v obliki debelih plošč, ki jih v Srbijo lahko uvozimo brez carine in tako kar 50 odstotkov celotne oskrbe Impol Sevala v letu 2014

Ruski aluminij
Rusi pospešujejo prodajo v Azijo in zmanjšujejo količine ingotov za Evropo. Čeprav smo v preteklosti precejšnji delež aluminija dobavljali iz Rusije, smo sedaj primorani iskati druge vire.

Afriški aluminij
Na njem temelji skoraj vsa nabava surovine za Impol v Slovenski Bistrici. Obenem so afriški ingoti najboljše kakovosti na svetu.

Kitajski aluminij
Kitajska je daleč največja proizvajalka ingotov, vendar je izvoz otežen zaradi omejitev s strani države, saj poraba aluminija skokovito raste. Kljub temu kar 50 odstotkov surovine za Impol Seval pridobimo s Kitajske.

Južnoameriški aluminij
Južna Amerika je velika porabnica aluminija, tudi na tem delu sveta se namreč poraba aluminija močno povečuje. Uvoz v Evropsko unijo je otežen zaradi visokih carin in stroškov transporta.

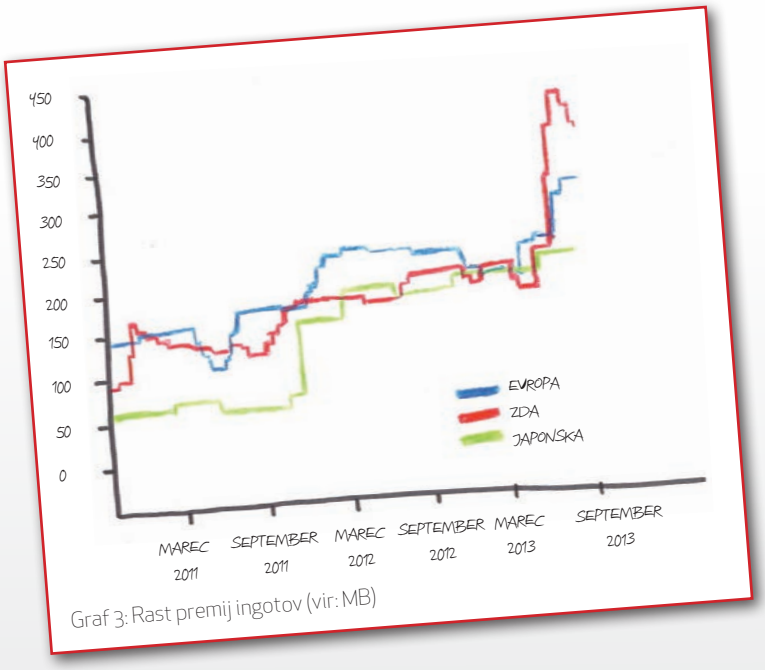

Graf 3: Rast premij ingotov (vir: MB)

temelji na kitajskem aluminiju. Je pa vprašanje, kako dolgo bo to sploh še mogoče.

Dobavljamo tudi iz Afrike in Južne Amerike? Kako je s kakovostjo ingotov?
Ko so Rusi začeli preferirati svojo prodajo v Azijo in zniževati količine ingotov za Evropo, smo se obrnili na aluminij iz Afrike in danes na njem temelji skoraj vsa proizvodnja v Slovenski Bistrici. Ti ingoti so tudi dokazano najboljše kakovosti na svetu. Z njimi bi želeli skleniti dolgoročne pogodbe, vendar takih obveznosti dobavitelji ne želijo prevzeti.
Veliko aluminija se proizvede tudi na Bližnjem vzhodu, vendar ga zaradi uvoznih carin v Evropo ne prodajajo, ker veliko več zaslužijo s prodajo v Azijo, na Japonsko, v Ameriko.
Južna Amerika pa je sama velika porabnica, poleg tega uvoz v EU omejujejo carine in visoki stroški transporta.

Ali Impol sodeluje tudi z domačim ponudnikom aluminija – podjetjem Talum? V kakšnem obsegu?
V vseh teh letih sta tovarni odšli vsaka svojo pot. Iz Taluma kupimo vse, kar lahko, ker je blizu, ima kratke dobavne roke, je fleksibilen in ima zanesljivo kakovost. A to pomeni le slabih sedem odstotkov vseh naših nabav. Kljub vsemu pa je to za proizvodnjo v profilarni zelo pomembno, zato si želimo, da bi lahko te količine drogov ohranili tudi v bodoče, če že povečanje ne bo možno.

Kako je s pridobivanjem sekundarnega aluminija? Je res, da je tudi na tem segmentu povpraševanje večje od ponudbe?
Glede na to, da smo evropski predelovalci aluminija odvisni od uvoza primarnega aluminija, ki ga je vedno težje dobiti, pa še premije so poletele v nebo, je normalno, da se vsi usmerjamo v pretaljevanje sekundarja, kar močno zvišuje povpraševanje in s tem tudi premije. To področje nabave je specifika za sebe; tukaj je zelo pomembna gradnja povratnih zank z našimi kupci. Impol dela na tem področju velike korake, kar se zrcali tudi skozi vse nove naložbe v livarni. To je področje, s katerim se bomo vsi – od nabave, proizvodnje, tehnologije in prodaje – še dolga leta intenzivno ukvarjali.

V kolikšni meri terminsko trgovanje pripomore k učinkovitosti poslovanja skupine Impol?
Terminsko trgovanje nam zagotavlja, da kljub fleksibilnosti pri oblikovanju prodajnih in nabavnih cen ohranjamo pogodbeno dogovorjene prodajne marže in s tem donosnost celotnega poslovanja. Ta sistem nam je tudi omogočil, da smo prepoznali in postavili naše ključne kazalnike poslovanja – prodajne marže, nabavne premije, LME izpostavljenost ipd.

Kaj se pričakuje v prihodnosti na področju nabave aluminija? Kakšna je Impolova strategija?
V zadnjih letih je aluminij postal peskovnik, na katerem se želijo igrati prav vsi – blagovne borze, rudniki, energetiki, vse panoge industrije, trgovci, oblikovalci in arhitekti, banke, investicijski skladi, politika in vplivni posamezniki. To pomeni samo eno – za nas, male igralce, postaja vse težje. Vem, da se bomo v bodoče soočali z dvema osnovnima problemoma: kako zagotavljati konstantno in ustrezno kakovost primarnega aluminija po tržnih premijah in kako zagotoviti dovolj veliko količino sekundarnega aluminija potrebne kakovosti.
Če bo naše poslovanje dobro, finančni kazalniki zadovoljivi s perspektive velikih svetovnih bank in rating Impola visok, bomo imeli lažji dostop do najboljših virov.

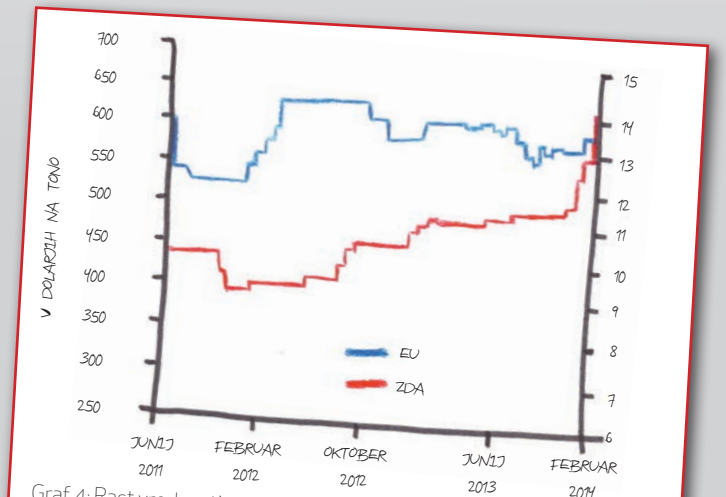

Graf 4: Rast vrednosti premij za drogove

INFORMACIJE

obvladujemo sistemsko

Finance

Projekt uvedbe dokumentnega sistema E-računi

Enostavnejša in hitrejša obdelava računov ter hitrejši čas pridobivanja informacij

Tekst: Irena Šela in Barbara Kapun

Skupina Impol se je za prehod na e-poslovanje s prejetimi račun odločila na podlagi spremljanja razvoja okolja in zahtev določenih poslovnih partnerjev. V financah in računovodstvu že leta elektronsko poslujemo z zunanjimi inštitucijami (banke, DURS, AJPES, Banka Slovenije) in tako je lep čas zorela ideja, da bi se tudi v skupini Impol uvedel enovit dokumentni sistem za prejete račune, ki bi zajemal elektronsko potrjevanje in hrambo le-teh. Priložnost za uvedbo novega sistema se je pojavila s pričetkom Projekta prenove nabavnega procesa in tako je uprava skupine v letu 2012 potrdila nakup aplikacije dokumentnega sistema, imenovanega E-računi. V dokumentni sistem e-računov so se vključila vsa podjetja skupine ter tudi nekatera s skupino tesno povezana podjetja (Simfin, Alcad ...). Gre za program, ki je povezal bazo podatkov v podatkovni hrbtenici sistema Impol, ki zajema vsa podjetja skupine, zato je tudi omogočena večnamenska uporaba kreiranih podatkov.

Naložba je vredna 80.000 evrov

Pri izbiri dobavitelja programske opreme smo se izmed petih ponudnikov odločili za podjetje Genis iz Kranja. Sama naložba je tudi zaradi posebnih potreb skupine Impol znašala 80.000 evrov, vključno z dodatno potrebno strojno opremo ter s prilagoditvami obstoječega informacijskega sistema. Projekt je bil s strani Impola voden pod okriljem Irene Šela in Barbare Kapun.

Večji del procesa obdelovanja prejetih računov izvaja podjetje Simfin, zato so glavne spremembe postopka zajele zaposlene v Simfinu, ki pripravijo dokumente za nadaljnje procese spremljanja in poročanja upravam družb. Prvotno uvajanje na nov program je bilo zagotovljeno s strani dobavitelja, nadaljnja uvajanja in izobraževanja pa so se izvajala pod okriljem vodij projekta. Za namene potrjevanja prejetih računov dobaviteljev smo morali v sistem uvesti tudi upravo skupine, direktorje družb in odgovorne osebe posameznih organizacijskih enot.

Spremenjen postopek obdelave računov in ne nazadnje tudi vzdrževanje programa pomeni dodatne obremenitve določenih izvajalcev v podjetju Simfin, vendar so že v nadaljnjih korakih obdelave računov vidne prednosti tega sistema, tako v financah in računovodstvu kot tudi v ostalih procesih posameznega podjetja.

Prednosti novega sistema

Prednosti novega sistema so predvsem enostavnejša in hitrejša obravnava prejetih računov ter bistveno krajši čas pridobivanja informacij, saj lahko uporabnik želen račun z vsemi priloženimi dokumenti poišče kar v računalniku namesto po rednikih v arhivu. Zaradi opaženih prednostih takšnega sistema se nam odpirajo nove in nove ideje, kako bi lahko program postal še bolj dovršen in uporaben na različnih področjih za potrebe skupine Impol, kar je razlog za dogovarjanje o razvoju nadaljnjih dopolnitev programa, o katerih morda več v prihodnjih številkah Metalurga.

> Napredek in razvoj sta nemogoča, če vsakič ravnamo tako, kot smo ravnali od nekdaj.
>
> Wayne Dyer

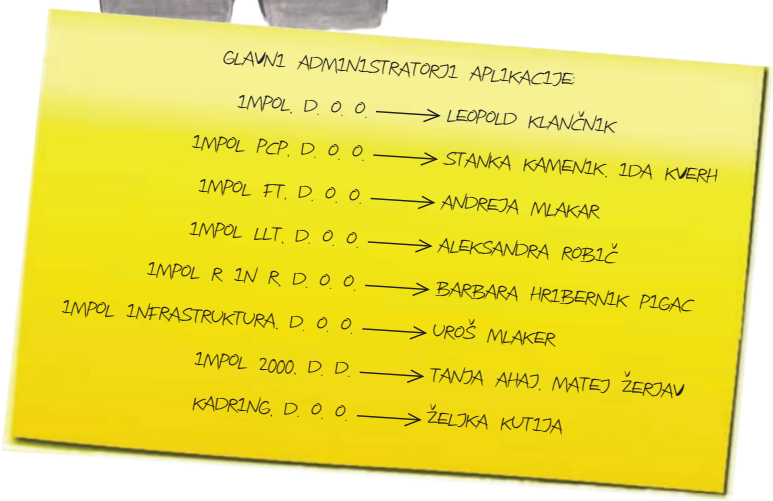

Obvladovanje dokumentov

Gamo zamenjuje DNA

Dokumenti sedaj bolje in učinkoviteje vodeni ter urejeni

Tekst: Urša Zidanšek

Obstoječ sistem obvladovanja dokumentov v skupini Impol Gama System je bil zelo nestabilen in je v zadnjem času povzročal ogromno težav, prav tako ni sledil razvoju informacijske tehnologije. V lanskem letu je bil zato sprejet sklep o prenovi oziroma zamenjavi sistema.
Vodja projekta Barbara Hribernik Pigac je povedala, da so najprej izoblikovali zahteve in nato poiskali ponudbe tovrstnih sistemov na trgu. V ožji izbor sta se uvrstili podjetji Genis in Nets, po natančni analizi in številnih sestankih s ponudniki pa se je Impol odločil za spletno aplikacijo DNA podjetja Nets.

Bistvene funkcije aplikacije DNA
Sistem vsebuje vse dokumente sistemov vodenja, z njegovo pomočjo se bo zaposlene seznanjalo s spremembami dokumentov, prek aplikacije se bodo vodile različne vrste sestankov, tudi notranje presoje, s pomočjo aplikacije se bodo izvajale različne akcije: korektivni ukrepi, preventivni ukrepi, izboljšave, sklepi ipd. in v aplikaciji bo mogoče voditi razne registre, saj se dokumentom lahko omeji veljavnost.
Prenos informacij in dokumentov iz obstoječega sistema Gama v novega DNA je že izveden, trenutno se zaključujejo tudi prva usposabljanja uporabnikov. Določiti se morajo še pravila glede morebitnega dvostopenjskega potrjevanja dokumentov, kjer je to mogoče in s čimer se bo ukinilo tristopenjsko potrjevanje, ki je zamudno in ne prinaša posebnih koristi. Prav tako se morajo administratorji v posameznih družbah uskladiti še o vodenju akcij v primeru neskladnosti in korektivnih ukrepov ter o pripravi predlog dokumentov. Več napotkov o uporabi same aplikacije bomo predstavili v eni izmed naslednjih številk Metalurga.

Glavne prednosti aplikacije DNA:
- ni uporabniških licenc,
- lahko je dostopna vsem, število ni omejeno,
- pogoj za vstop je le izoblikovan »impolski« elektronski naslov in univerzalno geslo,
- glede na sistem dodeljevanja pravic se kreirajo različne vrste uporabnikov za različne namene: za tiste, ki urejajo vsebino in za tiste, ki se z vsebino samo seznanjajo.

Intervju meseca: Bojan Gril

Prisegam na konstruktiven pogovor

Predsednik centralnega sveta delavcev verjame, da se dobro vrne z dobrim

Tekst: Nina Juhart Potočnik

Bojan Gril že več kot tri leta zaseda mesto predsednika centralnega sveta delavcev. V času svojega predsedovanja je veliko pripomogel k vzpostavljanju argumentiranega dialoga med predstavniki delavcev in vodstvom, obenem pa se je zavzemal za pošten odnos do zaposlenih. V intervjuju je predstavil svoje poglede na pomen delovanja svetov delavcev, opisal svojo karierno pot in svoj pogled na upravljanje z zaposlenimi v skupini Impol.

Zakaj je pomembno, da ima podjetje ustanovljen svet delavcev?
Zato, ker omogoča predstavitev pogledov zaposlenih, pogovor o problemih, ki pestijo zaposlene, posredovanje informacij iz proizvodnje do uprave in obratno. Vsi zaposleni so pravočasno in temeljito obveščeni o aktualnem poslovanju skupine Impol in načrtih za prihodnost. Menim, da je svet delavcev lahko tudi pomemben partner pri ustvarjanju socialnega dialoga. Velik dosežek je, da so zaposleni sprejeli svet delavcev in da se name in na druge predstavnike pogosto obračajo s pobudami in predlogi.

Ste deležni veliko pobud?
Precej, name se pogosto obrnejo kar osebno ali pa preko telefona. Tudi komunikacija z drugimi predstavniki sveta delavcev zelo dobro poteka, saj si redno izmenjujemo informacije in se med sabo posvetujemo. Včasih skličemo sejo centralnega sveta delavcev tudi na pobudo predstavnikov svetov delavcev posameznih družb.

Kaj je najtežje pri vlogi predsednika CSD?
Najti pravo mero preudarnosti. Preden se določena tematika vstavi v dnevni red sej, je treba oceniti, ali je zadeva dobronamerna in ali je debata o določeni tematiki lahko konstruktivna. Nisem za konflikten način vodenja komunikacije, saj menim, da se predvsem z argumenti lahko doseže precej več kot pa z agresivnim pristopom. Držim se načela, da se dobro vrne z dobrim. Morda zaradi bolj umirjenega stila predsedovanja občasno naletim na razočaranje s strani zaposlenih in obtožbe, da se ne zavzemam za njihove pravice. Pri tem bi rad poudaril, da se vlogi sindikata in sveta delavcev precej razlikujeta. Temeljne pravice sveta delavcev so dajanje pobud in mnenj, obveščenost ter možnost posvetovanj

in soodločanja. Svet delavcev se po določbah zakonodaje mora vzdržati kakršnihkoli oblik sindikalnega boja.

Kako dolgo ste že zaposleni v Impolu? Katera delovna mesta ste menjali?
Že 17 let. Drugo leto bom že polnoleten Impolčan. Začel sem kot vzdrževalec, nato stiskalec, kasneje pa sem postal upravljavec stiskalne linije. Ko sem pridobil visokošolsko izobrazbo, se mi je ponudila možnost napredovanja na delovno mesto planer-terminer.

Kaj je težje: delo v proizvodnji ali pisarniško delo?
Oboje ima svoje prednosti in slabosti. Prednosti pisarniškega dela so, da je enoizmensko, zahteva manj fizičnih naporov in poteka v boljših delovnih pogojih. Po drugi strani pa prinaša pisarniško delo precej večje psihične obremenitve, delo se pogosto zavleče prek osemurnega delovnika in zahteve ter pričakovanja do zaposlenih so višje. Delo v pisarni poteka popolnoma samostojno, saj ga nihče ne zaključi namesto tebe. V proizvodnji pa načeloma velja delovnik v obsegu osmih ur, nato pa delo prevzamejo zaposleni iz naslednje izmene. Je pa delo v proizvodnji fizično zahtevnejše, prav tako veliko dela poteka v času, ki je zaposlenim manj prijazen (popoldan, ponoči in čez vikend).

Kako pa je s predanostjo in z motiviranostjo za delo? Menite, da se tudi slednje razlikuje med proizvodnimi in pisarniškimi delavci?
Mislim, da se slednje bolj veže na posameznika. Sam sem vedno imel srečo, da sem sodeloval s predanimi sodelavci. Vsi smo se zavedali, da smo v službi zato, da naredimo zadano delo, in ne zato, da tam preživimo osem ur. Navsezadnje plačo prejmemo od prodaje izdelkov, ki jih naredimo. Sam sem vedno imel odgovoren pristop k delu. Ko sem še delal v proizvodnji, sem na delo vedno prišel pravočasno, da sem se seznanil z delom in morebitnimi težavami predhodne izmene, prav tako pa sem poskrbel, da sem informacije o delu predal naprej.

Kdo so bili vaši mentorji? Kaj ste se od njih naučili?
Moj prvi mentor je bil Franc Janžič, kasneje pa Peter Krošel. Ko sem menjal delovno mesto, sem se ponovno srečal z istima mentorjema, saj sta tudi onadva napredovala. Od njiju sem se naučil, kako kakovostno opraviti svoje delo, obenem pa sem ob njima videl, kako pomemben je pozitiven odnos do dela in predvsem do sodelavcev.

Kako bi ocenili odnos Impola do zaposlenih? Kaj bi lahko pohvalili?
V prvi meri moram pohvaliti zanesljivost in poštenost vodstva pri dogovorih o plačah in drugih prejemkih. Vse dogovorjeno je tudi realizirano. Prav tako menim, da so jasno znane odgovornosti in pooblastila zaposlenih, obenem zaposleni v večji meri razumejo, kaj se od njih pričakuje. Pozitivno se mi zdi tudi to, da se zaposlene spodbuja k usposabljanju in izobraževanju.

Bi lahko še kaj izboljšali?
Menim, da bi v prvi vrsti morali jasno opredeliti kriterije za vrednotenje delovne uspešnosti in usposobiti delovodje, da bi stimulacijo pravično razdelili. Delež stimulacij za posameznikovo delovno uspešnost je prenizek. Tako je morda tudi zaradi tega, ker smo Impolčani po duši še vedno precej socialni in si ne želimo prevelikih razlik med sabo. Navsezadnje si še vedno večinoma kažemo plačne izpiske in težko sprejmemo, da je kdo prejel višjo stimulacijo z utemeljenim razlogom. Izboljšati bi morali tudi kriterije za napredovanje na zahtevnejše delovno mesto, saj tovrstna napredovanja prepogosto niso povezana s sposobnostmi zaposlenih, temveč s pravimi vezami in poznanstvi.

Kaj si še želite v življenju doseči?
V prvi meri si želim, da bi uspešno vzgojil svoja sinova v dobra, poštena in odgovorna človeka. Želim si tudi, da bom v službo še naprej z veseljem prihajal in svoje delo dobro opravljal ter imel priložnost, da se lotevam tudi zahtevnih izzivov.

Bojanovi naj predmeti

ČOKOLADA
Čeprav je Bojan sladkosned, se zavzema tudi za zdrav način življenja. Zato najraje poseže po zdravi čokoladi z visokim odstotkom kakava.

UNIVERZALNO ORODJE ZA HIŠNA OPRAVILA
Priročno, uporabno in hitro ... Tako lahko opravi vsa nujna hišna opravila, ki mu jih naloži žena.

URA
Ura je Bojanov drag spomin saj jo je prejel kot darilo od sebi zelo ljube osebe.

NOGOMETNA ŽOGA
Ves moški del družine Gril je navdušen nad nogometom, zato izkoristijo vsako priložnost, da se lahko skupaj zapodijo za žogo.

GOOGLE
Nihče ni vseved, Google pa ve vse, zato ga Bojan rad zaprosi za kakšno informacijo.

3 koraki do dviga produktivnosti, osvojitve novih programov in znižanja stroškov

Vodja proizvodnega procesa profili je predstavil posamezne aktivnosti treh ukrepov

Tekst: Urša Zidanšek

V Metalurgu smo že pisali o težavah, s katerimi se zadnja leta soočajo v PP profili. Za odpravo težav so sprejeli nabor ukrepov, med katerimi so tudi dvig produktivnosti v proizvodnji, osvojitev novih izdelkov in zlitin ter znižanje stroškov. Vodja priprave teh rešitev je Aleš Brumec, vodja proizvodnega procesa profili, ki je predstavil vsebino projekta.

Stanje na trgu (naročila) se za izdelke proizvodnega procesa profili bistveno izboljšuje. Delno se odražata trud in energija, ki so jo v Impolu PCP vložili v izboljšanje stanja, delno pa pripomorejo trenutne potrebe trga, kjer je povpraševanje po teh izdelkih preseglo ponudbo in so dobavni roki za izdelke že skoraj dva meseca. Kot je povedal vodja proizvodnega procesa profili, si takšno stanje v bodoče lahko samo želijo, zato je potrebna angažiranost vseh zaposlenih, da ga ohranijo.

1. Povečanje produktivnosti

Povečanje stabilnosti procesa s pomočjo informacijskega sistema: Lani so na 28-MN stiskalnici zaključili implementacijo informacijskega sistema. Sistem omogoča beleženje vseh parametrov stiskanja, ki so ključni za stabilnost procesa, z možnostjo shranjevanja in ponovnega priklica za posamezni profil. Potrebno je dosledno spremljanje in analiziranje shranjenih podatkov ter opozarjanje upravljavcev, da uporabljajo možnosti, ki jih nov sistem omogoča. V okviru te aktivnosti je bilo do sedaj posodobljenih že približno 800 identov izdelkov.
Odgovorna: Hinko Pušaver in Robert Kučič.

Povečanje ostanka stiskanja: Zaradi selitve programa iz proizvodnih procesov Alumobil in cevarna so se začele pojavljati težave s stiskalniškimi konci. Kot prvo rešitev so povečali zadnjo dolžino, ki gre v izmet. Poleg povečanja pretočnega faktorja pomeni to tudi znižanje produktivnosti. Kasneje so začeli z aktivnostmi za povečanje ostanka stiskanja. Izvajajo se aktivnosti na programski optimizaciji stiskalnice in pri sistematičnosti naročanja orodja. Prvi rezultati so zelo dobri, vendar je potrebno dodelati in optimirati še nekaj parametrov in opreme.
Odgovorna: Jure Muc in Hinko Pušaver.

Postopno naročanje novih orodij za težko gnetne zlitine z radijem na začetku cilindra: Pripravil se je sistem postopnega naročanja in predelave orodij za težko gnetne zlitine. Orodja imajo ustnik na začetku orodja in radij na cilindru pri vstopu materiala. Takšna orodja so se pokazala kot bolj obstojna in produktivna. Trenutno predelajo približno pet orodij na teden. Predelana bodo vsa potencialna orodja.
Odgovoren: Jože Unterlehner.

Regulacija in nadzor dotoka dušika na orodje med stiskanjem: Testirajo se orodja, kjer je dotok dušika speljan neposredno na cilinder orodja. Ugotavljajo, da je vpliv spremenjenih dotokov dušika zelo odvisen od oblike profila. Trenutno se testira več oblik. Po zaključenem testiranju bodo naredili analizo vseh ugotovitev.
Odgovoren: Boštjan Tomažič.

Testiranje novih površinskih prevlek na površini orodja: Sodelujejo s podjetjem Vuhz iz Češke, ki nudi površinska utrjevanja jekla. Trenutno testirajo tri orodja z različnimi površinskimi prevlekami.
Odgovoren: Boštjan Tomažič.

Aleš Brumec, vodja PP profili
Vsi se zavedamo, da je vedno mogoče kaj izboljšati oziroma je to nujno potrebno v času, ki ga živimo (intenziven razvoj vseh izdelkov). Če ponovim tisti famozni stavek: »Zaposleni so naše največje bogastvo«. V našem procesu to še kako drži, saj je kljub avtomatizirani proizvodnji vsak izdelek odvisen od dela zaposlenih. Kakovost, stroški, inovativnost, učinkovitost … je brez stoodstotne podpore zaposlenih nemogoče obvladovati, saj vsak zaposleni prispeva delček pri doseganju zastavljenih ciljev.

Janez Babulč, vodja PC 20-MN stiskalna linije
O prestrukturiranju PP profili je bilo v zadnjem času že veliko napisanega. Sam vidim priložnost v zmanjšanju izgub časa in surovin, predvsem na 20-MN stiskalni liniji. Zaradi zahtevnosti programa, predvsem ozkih toleranc in dekorativnih površin, se soočamo s težavami, ki nam onemogočajo stabilnost procesa. V procesu stiskanja profila nastopa ogromno faktorjev, ki vplivajo na kakovost in produktivnost (temperature, kakovost surovin, orodja, hitrosti stiskanja, ohlajanja profilov, človeški faktor ...). Morali bomo delati projektno in timsko, da bomo dosegli uporabne in pozitivne rezultate.

Mitja Predikaka, vodja PC 12,5-MN stiskalna linija
Za prestrukturiranje profilarne je sedaj pravi čas, saj kupci želijo dodatne usluge, kot so različne nianse anodiziranja in obdelave, razrez na različne kote, po možnosti pa še dodelava profilov z luknjami. Za to je nujna nabava različnih obdelovalnih strojev, ki bi nam omogočali obdelavo profilov in pripomogli do višje dodane vrednosti izdelkov. Pri samem eloksiranju pa bi po mojem mnenju morali razširiti barvno lestvico nanosov na aluminij. Za dobro počutje zaposlenih v podjetju bi bilo treba urediti še sanitarne prostore.

2. Novi izdelki

Osvajanje zlitine AC 61 za kupca Egelhof: Gre za šest osvojenih profilov iz omenjene zlitine, ki so jo začeli osvajati lani. Po polletnih aktivnostih optimizacije procesa so pretočni faktor uspeli znižati iz 1,8 na med 1,38 in 1,40, kar je že skoraj sprejemljivo za takšne izdelke. Poleg aktivnosti zniževanja pretočnega faktorja bodo izvedli še analizo vpliva posamezne sarže in orodja na samo hitrost stiskanja.
Odgovoren: Hinko Pušaver.

Osvajanje zlitine PD 12 in PD 14: Do sedaj je bilo testno izdelanih 500 kg zlitin, kar je potekalo brez posebnosti. Po uspešnih testiranjih so zlitini PD 12 in PD 14 uvrstili na seznam standardnih zlitin proizvodnega procesa profili. Zlitini izdelujejo na 28-MN stiskalnici.
Odgovoren: Robert Kučič.

Osvajanje profilov za kupca Heroal: Za kupca Heroal so že razvili 178 profilov najzahtevnejših oblik in kakovostnih zahtev. Gre za zelo velikega kupca, saj mu letno dobavijo 1.200 ton profilov z dekorativno površino. Zaradi zahtevnosti programa so določili skupino zaposlenih, ki se dnevno ukvarjajo z obvladovanjem izdelave teh profilov.
Odgovoren: Mitja Predikaka.

Izdelava prašno barvanega profila za kupca Horman: Za omenjenega kupca so izdelali vzorčno količino profila 2447. Gre za konstrukcijsko zelo zahteven profil. Prvo vzorčno količino je kupec zavrnil zaradi loma svetlobe na eni stranici. Poslali so novo vzorčno količino, to pa je kupec že potrdil. Profil je osvojen in že izpolnjujejo prva naročila.
Odgovorna: Metka Ravnak in Janez Babulč.

Izdelava palic za kupca Be-Aluschmeide: Kupec zahteva palice F 38 z brezhibno kakovostjo površine. Za ta naročila so razvili posebne plastične distančnike, ki med samim procesom izdelave ločijo vsako palico zase, da ne pride do stika med njimi. Palice tudi pakirajo z vmesnim papirjem. Končni izmet so tako znižali iz začetnih 15 na praktično nič odstotkov.
Odgovoren: Hinko Pušaver.

3. Znižanje stroškov

Vračanje embalaže pri večjih kupcih: Pri večjih in kontinuiranih dobavah posameznim kupcem se z njimi dogovorijo za vračilo lesene embalaže. Ta se posebej označi, da kupec vidi, da gre za embalažo Impola, katero shranjuje in jo pri naslednji dobavi vrne. V kolikor ima kupec svojo jekleno embalažo, se prilagodi pakiranje in skladiščenje ter se izdelke pakira v njegovo embalažo.
Odgovoren: Zvonko Janša.

Pri novih standardnih orodjih se naročajo samo matrice: Pri odpisu klasičnega orodja se drugi del orodja (ojačevalec) pregleda in se v primeru, da ni deformiran, obdrži. Tako se naroči le matrica, ki je približno 30 odstotkov cenejša od celotnega kompleta orodja.
Odgovoren: Jože Unterlehner.

Znižanje ur zastojev zaradi orodja: Kljub temu, da se ure zastojev zaradi orodij znižujejo, predstavlja to zelo velik strošek in izpad proizvodnje. Daleč največ zastojev zaradi orodja beležijo na 20-MN stiskalnici, kjer izdelujejo tudi izdelke za najbolj zahtevne kupce. Zbrali so že vse dokumente in naloge, ki so bile narejene na to temo, jih preučili in naredili analizo. Nadaljnje aktivnosti za odpravo zastojev so v pripravi.
Odgovoren: Janez Babulč.

MISLI

Globoke, zabavne, modre, od ljudi za ljudi

Z Impolom sem se prvič srečal, ko sem opravljal počitniško delo. Bilo mi je tako všeč, da sem takoj, ko sem prišel domov, začel prositi očeta: "Ata, ata, zrihtaj mi šiht v Impolu."
Matej Ahej, Impol FT

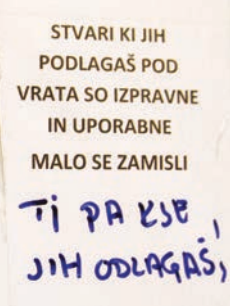

Avtor neznan

Delodajalci imajo težave pri odpuščanju nemotiviranih kadrov z nizko produktivnostjo ter kadrov, ki svoje pravice zlorabljajo in povzročajo škodo. Dolžnost in interes delodajalca je, da pred takimi delavci zaščiti druge zaposlene.
Igor Akrapovič, podjetnik
(Bob dneva, Večer)

Ko dosežeš cilj, za katerega si se boril in te svet za en dan okrona za kralja, stopi k ogledalu in se poglej in vprašaj, kaj ti oznanja človek v njem.
Ni pomembno, kako sodijo o tebi oče, mama, žena, prijatelji ... V življenju je najpomembneje mnenje spremljevalca, ki strmi vate iz ogledala.
Nekateri mislijo, da si pošten, »ta čudovit moški« ti pravijo, toda človek v ogledalu ostaja nem, če ga ne moreš pogledati iz oči v oči.
Ne oziraj se na druge, glej, da boš njemu všeč, kajti on bo s teboj prav do konca, uspešno si opravil najtežji preizkus, če ti je on iz ogledala prijatelj.
Vse ljudi lahko vlečeš za nos, mogoče boš celo v svetu priznan, toda tvoja končna nagrada bodo solze in bolno srce, če boš ogoljufal človeka v ogledalu ...
Vili Rup, Impol FT (avtor: Dale Wimbow)

Včasih moramo biti potrpežljivi, če nam ni dano takoj videti rešitve. Če se malo ustavimo, premislimo in umirimo, jo lahko hitreje vidimo. Mirnost je namreč neskončno pomembna ...
Jože Skledar, Impol PCP

Bi tudi vi z nami želeli deliti kakšno misel, bodisi vašo bodisi sodelavčevo ali pa misel katerega drugega misleca? ***Pošljite nam jo na uredništvo Metalurga!*** Poskrbeli bomo, da jo bodo prebrali tudi ostali. Najboljše tri izjave bodo nagrajene: ***1. nagrada:*** hladilna torba, ***2. nagrada:*** stol za kampiranje, ***3. nagrada:*** viseča mreža.

Nagrajenci tokratne številke:
1. nagrada: športna ura POLAR (Matej Ahej),
2. nagrada: pohodniški nahrbtnik (Vili Rup),
3. nagrada: pohodniške palice (Jože Skledar).
Nagrade prevzamete v tajništvu Kadringa.

Metalurg nagrajuje!

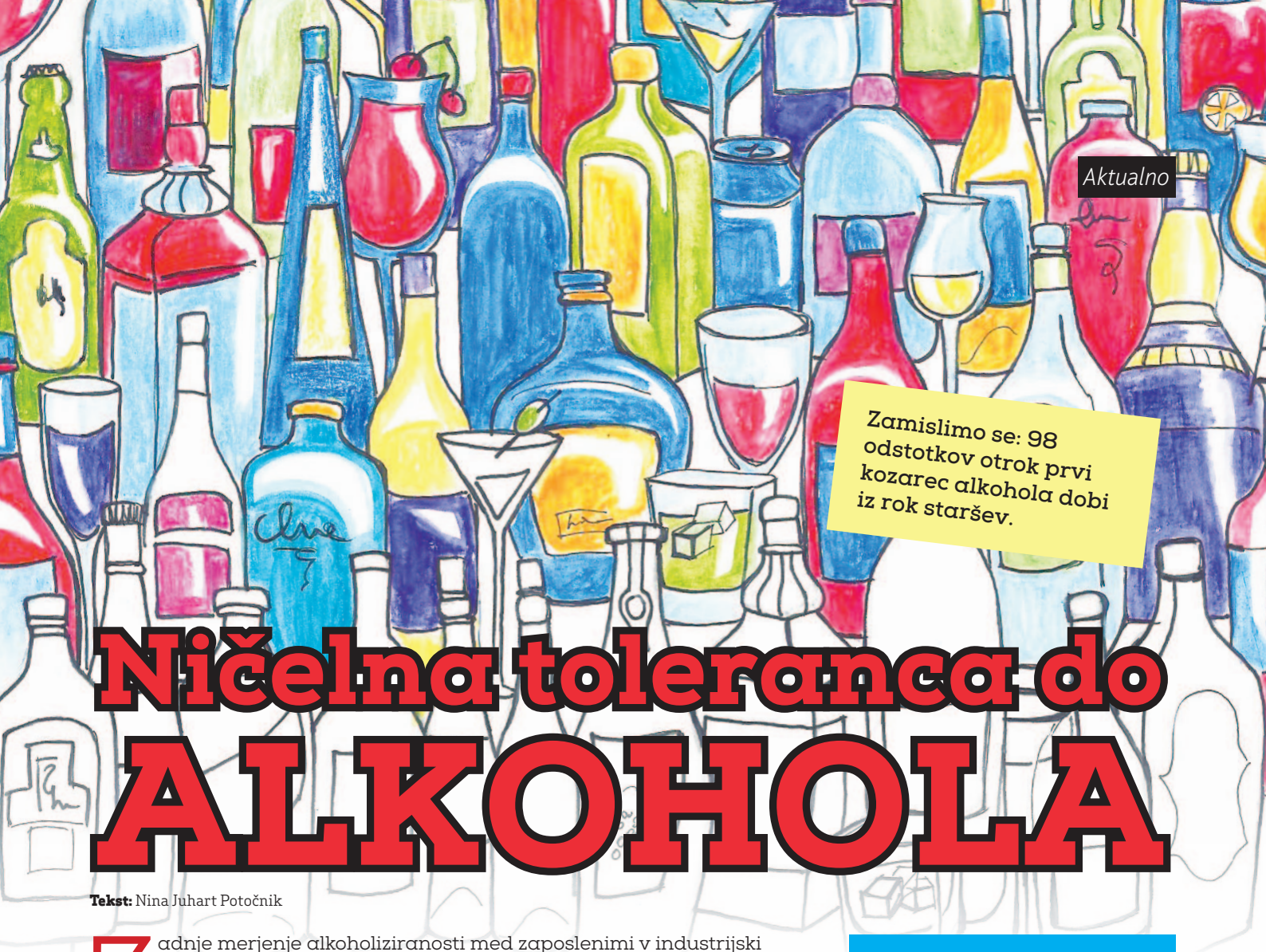

Zamislimo se: 98 odstotkov otrok prvi kozarec alkohola dobi iz rok staršev.

Ničelna toleranca do ALKOHOLA

Tekst: Nina Juhart Potočnik

Zadnje merjenje alkoholiziranosti med zaposlenimi v industrijski coni Impol je ponovno potrdilo sum na razširjeno uživanje alkohola na delovnem mestu. Na težave z alkoholom so upravo skupine Impol opozorili tudi nekateri zaposleni, ki so poslali anonimke. Delo pod vplivom alkohola je lahko zelo nevarno, o čemer pričajo številne statistike: povečana verjetnost nastanka delovnih nezgod, povečano število bolniške odsotnosti in upad produktivnosti. Po raziskavah sodeč se lahko pojavijo tudi dodatni problemi: utrujenost in spanje na delovnem mestu, zmanjšana zmožnost sprejemanja ustreznih odločitev, upad delovne klime, večja verjetnost konfliktov med nadrejenimi in podrejenimi ter pogostejše uvajanje disciplinskih postopkov. V zakonu (ZVZD-1) je nedvoumno določeno, da delavec ne sme delati ali biti na delovnem mestu pod vplivom alkohola, drog ali drugih prepovedanih substanc. Delodajalec ugotavlja takšno stanje delavca po postopku in na način, določenim z internim aktom delodajalca. Še več, v zakonu je tudi določeno, da mora delodajalec odstraniti z dela, delovnega mesta in iz delovnega procesa delavca, ki je delal ali je bil na delovnem mestu v nasprotju s temi določili.

Poostrene kontrole alkoholiziranosti

Z namenom, da se prepreči zloraba alkohola na delovnem mestu, je skupina Impol sprejela številne ukrepe. Prvi izmed njih je že zapisan v Organizacijskem predpisu: Prepoved alkoholiziranosti in prepoved kajenja na delovnem mestu. Slednji predpisuje, da se v primeru, ko obstaja sum, da se v določeni sredini uživa alkohol, kontrola prisotnosti alkohola v krvi lahko odredi več zaposlenim hkrati. Zaradi dogodkov v preteklih mesecih (anonimke, ugotovljene kršitve zaradi zlorabe alkohola) se je uprava skupine Impol odločila, da se bodo kontrole izvajale bolj intenzivno. Namen kontrol vsekakor ni iskanje grešnega kozla, temveč preprečevanje vedenja, ki škodi zaposlenim, njihovim sodelavcem in navsezadnje tudi podjetju.

Viri: www.zdravstvena.info, Stockwell, Tim, Gruenewald Paul. J., Tombourou, John W., and Loxley, Wendy (eds.), 'Preventing harmful substance use: the evidence base for policy and practice', www.hse.gov.uk, www.peelregion.ca

Preprečevanja vnosa alkohola na delovno mesto

Varnostna služba v ta namen izvaja naslednje preglede:

1. Intenzivni pregledi osebne prtljage zaposlenih. Pregledi se izvajajo pri vstopu v industrijsko cono Impol na mestu vhoda. Če bo varnostna služba našla alkoholne pijače pri zaposlenem, mu jih bo zaplenila in o tem poročala nadrejenemu.
2. Intenzivni pregledi tovornih vozil ob vstopu v industrijsko cono. Če bo varnostna služba odkrila prisotnost alkoholnih pijač, jih bo odstranila iz vozila, začasno skladiščila ter jih vrnila vozniku pri izstopu iz cone. Slednje se bo obravnavalo kot kršitev, saj je vsak, ki ima zaradi kakršnega koli opravičljivega razloga pri sebi alkohol, dolžan o tem obvestiti varnostno službo.

Depresivni alkoholik

Depresivni alkoholiki pijejo zaradi težav v življenju (nedavna ločitev, izguba službe ...). Pijejo zato, da se lažje soočajo s trenutno situacijo.

Stresni alkoholik

Drugi tip alkoholikov pije zaradi stresa, ki vlada v njihovem družinskem ali poslovnem življenju. Alkohol jim daje občutek kontrole življenja, jih umirja in sprošča.

Družabni alkoholik

Tretji tip alkoholikov pije zato, da se lažje in hitreje vklopi v družbo. V to kategorijo najpogosteje spadajo osebe z veliko znanci in bogatim družabnim življenjem. Pogosto pozabljajo, koliko, kdaj in kje so pili.

Konformistični alkoholik

V to kategorijo spadajo moški, ki verjamejo, da je pogosto obiskovanje klubov in barov to, kar moški morajo delati. Pretirano uživanje alkohola spada v kulturo obnašanja in običajev v baru ter seveda družbe v njem.

9 tipov alkoholikov

Samozavestni alkoholik

Alkoholiki zaradi družbe pijejo v družbi predvsem zato, da dobijo določeno mero samozavesti in občutek varnosti.

Zdolgočaseni alkoholik

V to skupino spadajo mame samohranilke in samski moški brez razvitega družabnega življenja in interesa. Z alkoholom nadomeščajo samoto.

Mačo alkoholik

Mačo alkoholik ali alkoholik postavljač se pogosto izgublja v svojih frustracijah. Podcenjevalni občutek in izpostavljanje lastnega ega pogosto poganja alkohol, ki mu daje večvrednostni kompleks.

Hedonistični alkoholik

Hedonistični alkoholik je najpogosteje ločena oseba, moški ali oseba z odraslimi otroki. Uživanje alkohola mu vrača občutek mladosti in svobode.

Prostorski alkoholik

Ta tip odvisnikov cele dneve presedi v barih, ki jim počasi, a zanesljivo postajajo drugi dom. Pijejo iz dolgočasja, zaradi potrebe po prilagajanju ali nezadovoljstva.

Dominik Vantur, Stampal SB
Seveda sem za naključni žreb. Vsak pa mora pri sebi razmisliti in uvideti, da tovrstno neprimerno vedenje ne sodi na delovno mesto.

Robert Blažič, Impol FT
Jaz sem za. Prav je tako, saj med delovnim časom ne smemo biti pod vplivom alkohola.

Matej Fridrih, Impol FT
Se strinjam, če bodo res vsi v »bobnu za žreb«. Dejstvo pa je, da alkohol ne sodi na delovno mesto.

Vilko Lešnik, Impol LLT
Dobro je, da se izvajajo preizkusi, menim, da bi se morali še pogosteje. Žreb? Zakaj pa ne, naj za vse velja enako. Moram pa poudariti, da se je stanje na tem področju že izboljšalo.

Bojan Gril, Impol PCP
Menim, da je pravilno, da se aktivno ukrepa proti zlorabi alkohola. Težave z alkoholom namreč ne prizadanejo samo podjetja, temveč imajo širše razsežnosti. Pogosto alkoholizem negativno vpliva na posameznika in predvsem na njegovo družino. Navsezadnje pa alkohol resnično ne sodi na delovno mesto.

Naključni test alkoholiziranosti? ↑ za ↓ proti

Milan Mesarič, Sindikat KNSS-neodvisnost
Delavec, ki je sklenil pogodbo o zaposlitvi, je podpisal tudi svojo obvezo, v kakšnem psihofizičnem stanju bo opravljal delo. Organizatorji dela imajo pravico in dolžnost nadzirati stanje svojih podrejenih delavcev. Pravilnik o preventivnih zdravstvenih pregledih delavcev v 10. členu določa dolžnost ukrepanja nadzora psihofizičnega stanja delavca in organizatorji morajo ukrepati po točno predpisanem postopku. Delavcem ni možno kar po naključni izbiri ali celo po načinu »žrebanja« določati preizkuse psihofizičnega stanja z npr. alkotesti na delovnih mestih, ker je tako dejanje v nasprotju s 35. členom ustave RS.
Sindikat KNSS-neodvisnost absolutno zagovarja zakonit postopek pri preverjanju psihofizičnega stanja zaposlenih, ki je določen v zgoraj navedenem pravilniku. Oseba v gospodarski družbi, ki bo pod vplivom nedovoljenih psihotropnih substanc (to pa ni samo alkohol) in se ji tako stanje dokaže po tem zakonito določenem postopku, naj v takem primeru poravna celotni izpad proizvodnje, ki bi nastal zaradi dotične osebe, naj plača račun prevoza od delovnega mesta do pooblaščenega zdravnika, skratka vse stroške, ki bi v zvezi s tako anomalijo nastali in rezultat bo v zelo kratkem roku zelo pozitiven. Za pozitiven napredek gospodarske družbe so pomembni vsi zaposleni. Uživanje nedovoljenih substanc pred ali med delom se absolutno naj prepreči na omenjen, po prepričanju sindikata najbolj učinkovit, pošten, korekten in zakonit način.

JE VREDNO?

TEŽAVE Z ZDRAVJEM

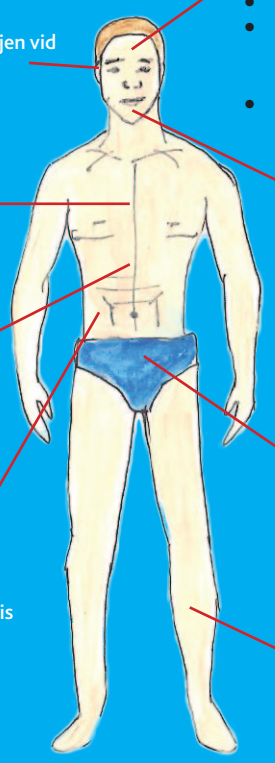

Možgani:
- oslabljen razvoj
- sindrom Wernicke-Korsakoff (nezanesljiva hoja, mentalne motnje, očesne motnje)
- povečana nevarnost za možgansko kap

Oči:
- zamegljen vid

Srce:
- alkoholna kardiomiopatija

Usta, grlo in sapnik:
- krvavitve v grlu
- rak

Želodec:
- slabost – bruhanje
- kronični gastritis
- rana na želodcu
- rak

Rodila:
- impotenca pri moških
- neplodnost, boleče menstruacije pri ženskah

Jetra:
- ciroza
- hepatitis
- rak

Krvni obtok:
- začasen občutek vročine
- povišan srčni utrip
- povišan krvni pritisk

TEŽAVE NA DELOVNEM MESTU

Zaposleni s težavami z alkoholom so 2,7-krat bolj izpostavljeni verjetnosti, da bodo utrpeli poškodbo na delovnem mestu. Raziskave kažejo, da se kar 35 odstotkov delovnih nezgod pripeti zaposlenim, ki sodijo v tvegano skupino za nastanek alkoholizma. Izmed vseh ljudi, ki imajo težave z alkoholom, jih je kar 74 odstotkov zaposlenih.

OSEBNOSTNE TEŽAVE

Alkohol ne zmanjšuje depresije, temveč jo poglablja.
Alkohol povzroča številne druge psihološke težave: razdraženost, anksioznost, paniko, psihoze, halucinacije in motnje s spanjem.
Kar tretjina samomorov naj bi bila neposredno ali posredno povezana s prekomernim uživanjem alkohola.

DRUŽINSKE TEŽAVE

Alkoholiki povzročijo svojim svojcem številne tegobe.
Če je v družini alkoholik, je 40 odstotkov možnosti, da se bo kdo od otrok vdal alkoholizmu.
Alkohol je pogosto prisoten in povečuje verjetnost izvajanja nasilja in zlorab v družini.

Ali imate težave z alkoholom?

1. Ste že bili kdaj odsotni z dela zaradi popivanja?
2. Ali uživanje alkohola onesrečuje vašo družino?
3. Ali pijete zato, ker ste sramežljivi pred drugimi ljudmi?
4. Ali pitje uničuje vaš ugled?
5. Ste že kdaj imeli moralnega mačka zaradi popivanja?
6. Ste že kdaj imeli finančne težave zaradi alkohola?
7. Ali zaradi pitja zanemarjate družino in družinske obveznosti?
8. Si kdaj v dnevu zaželite pijače?
9. Ali kdaj po popivanju naslednji dan ponovno užijete alkohol?
10. Ali imate zaradi popivanja težave s spanjem?
11. Čutite, da ste zaradi uživanja alkohola manj učinkoviti?
12. Ali pijete zato, da bi pobegnili od težav in skrbi?
13. Ali kdaj pijete sami?
14. Ste že kdaj zaradi pitja izgubili spomin?
15. Ali pijete zato, da se počutite bolj samozavestno?
16. Ste se že kdaj poškodovali v alkoholiziranem stanju?
17. Želite kdaj še nadaljevati s pitjem, ko so drugi že prenehali?
18. Se že vnaprej veselite večera, ko boste ponovno lahko popivali?
19. Ali kdaj vozite, potem ko ste pili?
20. Ali zaradi alkohola zanemarjate druge aktivnosti v življenju?

Preštejte pozitivne odgovore:
0-2: Načeloma nimate težav z uživanjem alkohola.
3-5: Alkohol je del vašega življenja in bodite pazljivi, da ne boste prešli iz faze sprejemljivega v odvisnost. Zastavite si vprašanje: "Ali lahko naslednjih 30 dni preživim brez kapljice alkohola?" Nanj odgovorite iskreno. Če je vaš odgovor ne, potem razmislite o tem, kolikšen del vašega prostega časa posvetite alkoholu in o razlogih, zakaj se vam to zdi pomembno.
6-10: Imate velik potencial za resne težave z alkoholom. Toplo vam svetujemo, da se o tem pogovorite s strokovnjakom. Če se vam zadeva ne zdi sporna, izvedite osebnostni test: zdržite vsaj 30 dni brez alkohola. Verjetnost, da vam bo uspelo, je precej majhna.
11 ali več: Brez prigovarjanj: obiščite strokovnjaka, analizirajte vzroke za prekomerno zlorabo alkohola in začnite z zdravljenjem.

Aleš Žišt, Impol LLT

Izobrazba: gostinski tehnik, upravljavec strojev (NPK)
Domače mesto: Kostanjevec
Zaposlen v skupini Impol od: 1999
Trenutno DM: metalurg 2
Kaj te je pripeljalo sem?
Več dejavnikov pravzaprav, želja po tovrstnem delu, bližina doma, stabilnost zaposlitve.
Kaj ti je všeč pri tvojem delu?
Razgibanost, s sodelavci se dobro razumemo in si pomagamo, pa tudi izven delovnega časa se kdaj družimo.
Družina?
Nimam še svoje družine.
Kako napolniš svoje baterije?
Kolesarim, hodim in se družim s prijatelji.
Najljubša hrana?
Sladoled, okus jogurta.
Kako bi se opisal s tremi besedami?
Popustljiv, družaben in predan delavec.
Misel za zaposlene?
Nikoli se ne smeš predati, če si zastaviš cilj, se moraš zanj potruditi!

Boštjan Marčič, Impol PCP

Izobrazba: rezkalec
Domače mesto: Visole
Zaposlen v skupini Impol od: 2004
Trenutno DM: stiskalec
Kaj te je pripeljalo sem?
V Slovensko Bistrico me je pripeljala ljubezen, zato sem si tukaj poiskal tudi novo službo in tako zamenjal svoje delo v Talumu.
Kaj ti je všeč pri tvojem delu?
Všeč mi je raznovrstnost dela in dinamika, ki je tukaj prisotna. Prav tako se s sodelavci v večini dobro razumemo.
Družina?
Imam partnerko, hčerko Kiaro, staro 4 leta, in sina Krisa, starega 8 let.
Kako napolniš svoje baterije?
V prostem času tečem dvakrat tedensko na Pušni Marof, drugače pa svoj prosti čas namenim družini. Veliko časa vsi skupaj posvetimo sinovim treningom nogometa.
Najljubša hrana?
Piščanec na vse načine.
Kako bi se opisal s tremi besedami?
Skrben, sramežljiv, vedno za akcijo.
Misel za zaposlene?
Le aktivno življenje pelje do veselja in sreče.

Tekst: Urša Zidanšek

Bojan Bogme, Stampal SB

Izobrazba: živilec – pek
Domače mesto: Poljčane
Zaposlen v skupini Impol od: 2000
Trenutno DM: kovač, popoldan tudi izmenski delovodja
Kaj te je pripeljalo sem?
Ponudila se mi je priložnost, da se zaposlim tukaj, in seveda sem jo izkoristil.
Kaj ti je všeč pri tvojem delu?
Delo je razgibano in ni monotono, pa še s sodelavci se dobro razumemo.
Družina?
Imam partnerko in hčerko, staro 4 leta.
Kako napolniš svoje baterije?
Z družino se zelo radi odpravimo na kakšen nedeljski izlet, tako da svoj prosti čas v večini namenim družini.
Najljubša hrana?
Palačinke z evrokremom ali marmelado.
Kako bi se opisal s tremi besedami?
Se trudim, sem vesele narave, pa tudi trmast.
Misel za zaposlene?
Trudimo se vsak zase, ne gledati na druge.

Matej Ahej, Impol FT

Izobrazba: do strojnega tehnika me ločijo še trije izpiti
Domače mesto: Smrečno
Zaposlen v skupini Impol od: 2004
Trenutno DM: upravljavec tople valjarne
Kaj te je pripeljalo sem?
Predvsem zanimanje. Po opravljanju počitniškega dela v Impolu sem se potrudil in si uspel urediti službo tukaj, kjer sta zaposlena tudi moja oče in brat.
Kaj ti je všeč pri tvojem delu?
Všeč mi je razumevanje med sodelavci, vedno se najde kaj novega in nam nikoli ni dolgčas, zadovoljen sem s stabilnostjo dela v Impolu.
Družina?
Doma imam dva brata, starejšega in mlajšega, pravo punco si pa še iščem.
Kako napolniš svoje baterije?
V prostem času delam doma na kmetiji, imam veliko domačih živali. Prav tako se rad družim s prijatelji.
Najljubša hrana?
Vse, kar je domače.
Kako bi se opisal s tremi besedami?
Zabaven, deloven, skromen.
Misel za zaposlene?
Treba je uživati življenje, dokler si mlad.

Športen pozdrav spomladanskemu soncu

Pridružite se nam na Bistriškem športnem vikendu!

Tekst: Urša Zidanšek

V preteklih dveh mesecih smo v društvu izvedli številne aktivnosti. Nogometnega turnirja so se udeležile štiri ekipe, zmagala je ekipa PCP 2, iz katere je prihajal tudi strelec največ golov na turnirju, Žan Justinek. Naši člani ste se v velikem številu udeležili sedaj že tradicionalnega pohoda pomladi. Skupaj smo se odpravili preko Vintgarja do Šetorovega mlina. Prav tako smo bili letos kot ekipa DPZ Impol zastopani tudi na Bistriškem teku.

Vse naše člane prosimo, da poravnate članarino za tekoče leto, ki simbolično znaša deset evrov. Članarino lahko poravnate v Izobraževalnem centru pri Sonji Justinek. Ob poravnanju članarine prejmete tudi majico društva.

Vabimo vas, da se nam v naslednjih dveh mesecih pridružite na dogodkih, ki jih pripravljamo! Še posebej vas vabimo, da v čim večjem številu nastopite na Bistriškem športnem vikendu in pogumno zastopate naše barve!

MAJ			
8. 5.	18.00	Predavanje o prvi pomoči z defibrilatorjem	Gasilski dom
13. 5.	Popoldan	Začetek začetnega tečaja tenisa	Igrišča Zavoda za šport
16., 17. in 18. 5.	Ves dan	Sodelovanje in udeležba članov društva na Bistriškem športnem vikendu: • nogomet, • kegljanje na vrvici, • kegljanje, • balinanje, • odbojka na mivki, • kolesarjenje, • tenis, • športno plezanje, • košarka - trojke, • atletski mnogoboj, • suvanje krogle z Mirom Vodovnikom, • šola teka, • revijalna tekma v nogometu med gospodarstvom in negospodarstvom.	Igrišča Zavoda za šport
17. 5.	8.00	Pohod v okviru Bistriškega športnega vikenda	Organizira DPZ Impol
23. 5.	19.00	Ogled igre »Gorele so grmade« v izvedbi skupine Kleteater	Klet Mohorko, Zg. Polskava

JUNIJ			
6. 6.	6.00-8.00	V službo peš ali s kolesom	V Impol
13. 6.	popoldan	2. tradicionalno srečanje članov DPZ Impol	Prostor pri Lovski koči Gams
21. 6.	8.00	Pohod	

Sindikat Skei Impol sporoča: skupaj smo močnejši pri zaščiti pravic zaposlenih

Da ne bo prepozno!

Tekst: Predsednik konference sindikata SKEI Impol Mladen Tramšek

Morda bomo še dovolj zgodaj, vsi ali vsaj večina nas, prepoznali pasti napredka, če že ne novodobnega suženjstva, ki je sicer vedno zapakirano v bleščeče ovojnice.
Ovojnice napredka jim lahko rečem, ki so v obliki različnih delovnih navodil, postopkov kakovosti, parol, pa tudi floskul o nujnosti vsakodnevnih sprememb za posvečene cilje višje kakovosti, šestih in ne vem koliko še »ključev«, različnih sistemih kakovosti, tekmovanjih v poslovni in še kakšni odličnosti in tako naprej. Pa običajni ljudje? Kje je njihov prostor v tem hitenju? Nanje pozabljamo, ker je pomemben cilj povečevanje t. i. poslovne učinkovitosti (beri dobička), predvsem za lastnike, ne glede na posledice za njihove zaposlene, na njihova življenja, ne glede na omejene človeške sposobnosti ...
Ne gre za to, da človeštvo ne potrebuje napredka, vse te koristne in pogosto tudi znanstveno dokazane metode imajo lahko velikanske pozitivne posledice za človeštvo. A ne vedno in povsod.
V vsej zgodovini industrijske revolucije prevečkrat pozabljamo na človeka in naravo. Vse ima svoje meje, čeprav za skoraj vsak problem v zdravju ljudi in narave ljudje potem najdemo izgovor in celo prepričujemo druge, da so vzroki drugje. Tako izgubljamo ravnotežje tam, kjer si to najmanj želimo. Pogosto nimamo več časa niti moči za čas, ko ne delamo zase in za druge, nimamo ne moči ne zdravja, ne veselja za čas, ko smo v krogu prijateljev in družine. Večina podjetnikov, šefov, politikov, kaj šele tajkunov tega morda namerno ne opazi, dokler ni prepozno. Za posameznika, podjetje ali državo.
Zato pozivam vse, ki še čutite odgovornost za stanje, v katerem živimo, da ne molčite. Glasno je treba opozoriti na take pojave, saj smo sindikalisti dolžni opozarjati, preden bo prepozno. Naše poslanstvo je, da smo skupaj močnejši pri zagotavljanju pravic, ki se nanašajo na delo, zagotavljanje dobrih pogojev za delo, varstvo pri delu in ustrezno plačilo. Ostanite z nami in lepe praznike vam želim! ŽIVEL PRVI MAJ!

Vidimo se 1. maja na Farovcu ob 12. uri.

Prvi maj

Tekst: Izvršilni odbor sindikata KNSS-neodvisnost Impol, predsednik Milan Mesarič

Prvi maj. Še malo, pa bo tu. Fino, na četrtek pride. In še bolj fino – kar dva prosta dneva dela, četrtek in petek. Pa še sobota in nedelja in je že mali dopust. Pa kaj je že 1. maja tako pomembnega, da ga tako obeležujemo?
Aja, praznik dela! To je dan spomina na naše junaške prednike, ki so nam izbojevali osemurni delovnik in še druge delavske pravice, ki jih počasi, a zanesljivo, zapravljamo. To je dan, kateremu bi morali vsi državljani in državljanke naše prelepe države dati posebno pozornost. To je dan, ki bi nas moral na tradicionalnih srečanjih, kolikor jih sploh še je, združevati v pravem pomenu besede tega praznika.
Kako danes obeležujemo ta dan in kakšen pomen mu dajemo, naj dobro v sebi premisli vsak sam. Kakršno je ljudstvo, takšno oblast si zasluži. Kakršni smo delavci in državljani in kakršna je naša zavednost glede medsebojnega spoštovanja, takšno državo in ne nazadnje tudi sindikate imamo. Nimamo se čemu čuditi, da danes ni več tako, kot je nekoč bilo, saj za drugačno stanje sami ne naredimo nič.
Čemu je torej že namenjen ta 1. maj, praznik dela?
Člani in članice, simpatizerji sindikata KNSS-neodvisnost, tisti, ki se še zavedate pomena tega dneva, vabljeni na Osankarico, kjer bomo 1. maja ob 10. uri dali temu prazniku pomen, katerega si zares zasluži.

Stres ni hec!

- **Analiza raziskave v Evropi, Severni Ameriki, Avstraliji in na Japonskem kaže, da so težave z mentalnim zdravjem razlog za kar med 30 in 50 odstotkov nastanka invalidnosti.**
- **Skoraj polovica zaposlenih po svetu (48 odstotkov) poroča o tem, da so v zadnjih nekaj letih pod vse večjim stresom.**

Tekst: Nina Juhart Potočnik

Glavni povzročitelji stresa

1. PRITISKI NA DELOVNEM MESTU
sodelavci, napetost, nadrejeni, preobremenjenost z delom

2. DENAR
strah pred izgubo zaposlitve, upokojitev, nepričakovana izguba prihodkov družine

3. ZDRAVJE
neozdravljive in kronične bolezni, nenadne bolezni, bolezni svojcev

4. ODNOSI
ločitev, smrt partnerja, prepiri s partnerjem, prepiri s prijatelji, osamljenost

5. PREHRANA
nepravilna prehrana, kofein, preveliko uživanje predelane hrane, predelan sladkor

6. MEDIJI
televizija, radio, internet, e-pošta, socialna omrežja

7. POMANJKANJE SPANJA
nezmožnost znižanja nivoja adrenalina in ostalih hormonov stresa

Kako ugotovite, ali ste pod stresom?

- ☐ Jeza in razdražljivost
- ☐ Slab spomin
- ☐ Slabša kakovost dela
- ☐ Utrujenost
- ☐ Slabo upravljanje s časom

Viri: positivemed.com, www.body-buildin.com

Premagajmo stres!

Izognite se nepotrebnemu stresu

Naučite se, kako reči ne: Spoznajte svoje meje in se jih držite. Ni nujno, da vedno sami poskrbite za vse.
Nadzorujte svoje okolje: Če vas večerni dnevnik spravlja ob živce, ga ne glejte več, če vam ni všeč nered, ga pospravite.
Izognite se stresnim temam: Če vas jezijo stanje v državi in odločitve politikov, slednje raje črtajte s seznama neplodnih pogovorov. Če vas resnično jezi, potem aktivno nekaj naredite v smeri, da se zadeve spremenijo.

Spremenite situacijo

Izrazite svoje občutke: Če vas kdo prizadene, mu to povejte in ne skrivajte tega v sebi. Uporabite spoštljiv ton komunikacije, da vam kasneje ne bo žal.
Sprejemajte kompromise: Vedno ne gre po vaše in najbolje je, da to sprejmete.
Seznami zadolžitev: Zvečer si pripravite seznam zadolžitev za naslednji dan in se ga držite. Seznam naj bo realen in skladen z vašimi zmožnostmi.

Zabava in sprostitev

Počitek: Vsak dan si vzemite pol ure časa za počitek in sprostitev.
Druženje: Preživljanje časa s pozitivnimi ljudmi bo bistveno izboljšalo vaše počutje.
Vsak dan počnite nekaj takšnega, v čemer uživate: Najdite čas za aktivnosti, ki vas veselijo, pa naj bo to igranje klavirja, vožnja kolesa ali gledanje zvezd.
Ohranite smisel za humor: To vključuje tudi sposobnost, da se smejite sami sebi.

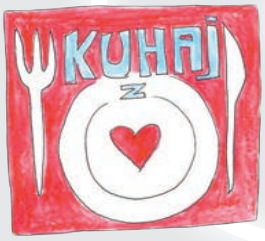

Sprejmite stvari, ki jih ne morete spremeniti

Ločite med dejstvi in problemi: Dejstva (slabo vreme) lahko samo sprejmete, probleme (nimam dežnika) pa lahko rešujete.
Pozitivno glejte na življenje: Kar vas ne ubije, vas naredi močnejše.
Delite svoje občutke: O svojih frustracijah se pogovorite s svojimi prijatelji. Videli boste, da se bodo omilile.

Zdrav življenjski stil

Redna telovadba: Fizična aktivnost igra zelo pomembno vlogo pri zmanjševanju in preprečevanju stresa.
Zdravo se prehranjujte: Z zdravimi snovmi v telo vnašate dodatno energijo in zmanjšujete verjetnost za nastanek bolezni.
Zmanjšajte uporabo kofeina in sladkorja: Obe živili začasno izboljšata počutje, vendar dolgoročno zelo negativno vplivata na vaš organizem.
Izogibajte se alkoholu, cigaretam in drugim drogam: Alkohol in droge nudijo hiter pobeg od stresa, vendar je učinek samo kratkotrajen.

Pazljivost se obrestuje

Tekst: Željka Kutija

Ponovno je aktualen projekt "Dnevi brez nezgod". V lanskem letu nam je že enkrat uspelo doseči 50 dni brez delovne nezgode in želimo si, da bi bilo tovrstnih obdobij čim več. V ta namen je uprava skupine Impol ponovno odobrila sklep, da se ob 50 dneh brez nezgode naključno izžreba enega zaposlenega iz skupine Impol in ta bo prejel nagrado (brezplačni najem počitniških kapacitet skupine Impol). V primeru, da uspemo ostati brez nezgode 80 dni, bodo omenjeno nagrado prejeli naključno izžrebani zaposleni iz posamezne družbe. Bodimo pazljivi!

Nočne ptice ne spijo

Delo v nočni izmeni

Tekst: Urša Zidanšek

V zadnjih štirih do petih desetletjih je delež nočnega dela zelo porasel. Izmensko delo je prisotno v določenih dejavnostih, v katerih javnost pričakuje, da so jim vedno dostopne (zdravstvo, policija, transport, gasilci ...). V industrijsko razvitih družbah tehnologija zahteva izmensko delo – v metalurgiji, tekstilni, kemijski, prehranski in drugih dejavnostih. V zadnjem času se nočno delo širi še v druge dejavnosti, kjer doslej ni bilo prisotno.
Kljub temu, da je rotacija dnevnih izmen (dopoldne in popoldne) najpogostejša oblika izmenskega dela, preko 18 odstotkov delavcev v EU opravlja delo v eni od oblik, ki vključujejo tudi nočno delo, od tega pa kar sedem odstotkov stalno opravlja nočno delo.
Nočno delo prinaša določene spremembe v delovanju telesa, zato se je zelo pomembno naučiti, kako se lahko pripravimo na delo in poskrbimo za spanec tako, da čim manj ogrožamo sebe in ljudi, za katere smo ponoči odgovorni.

Kako preživeti nočno izmeno?

Najbolj utrujeni in najmanj zbrani smo sredi noči oziroma med tretjo in šesto uro zjutraj. V tem času vsako uro 10 minut telovadimo in še posebej pazimo, da bomo delali pod močno lučjo.
Jesti in piti je treba dovolj, četudi biološka ura veleva drugače. Najbolje je obdržati podobne prehranjevalne navade kot čez dan. Raziskave kažejo, da je za ohranjanje budnosti najboljša hrana, ki je bogata z beljakovinami in vsebuje malo ogljikovih hidratov.

Kako si opomoči od dela v nočni izmeni?

Če se je naše nočno delo končalo, moramo čez dan nadomestiti spanje, preden se vrnemo k dnevnim opravkom. Če imamo pred seboj več nočnih izmen, pa je zelo pomembno, da se skušamo naspati čim prej. Pomembno je, da telo obdržimo nastavljeno na nočni urnik. Pozneje kot gremo spat, bolj budni bomo in težje bomo zaspali, ne glede na to, kako utrujeni smo.
Vsekakor nekaj malega pojejmo in popijmo, da se ne bi zbudili zaradi lakote. Izogibajmo se alkoholu, ki sicer sprosti, vendar rahlja spanec, saj moti faze globokega spanca. Tik pred spanjem ne kadimo in se do nekaj ur pred naslednjo izmeno izogibajmo kakršnimkoli dejavnostim, zaradi katerih bi bili bolj budni. V spalnici naj bo tiho, temno in ne pretoplo. Pozabimo na tablete za spanje, saj se po njih počutimo, kot bi imeli mačka, poleg tega pa povzročajo odvisnost. Če se zbudimo prej, kot smo načrtovali, se sprostimo in morda bomo celo zaspali nazaj. Drugače pa vstanimo in se ne naprezajmo.

Delavcem v skupini Impol pripadajo dodatki za delo v delovnem času, ki je zanje manj ugoden, v naslednjih odstotkih od osnove:

za delo v popoldanski izmeni	12 %
za prekinitev dela za eno uro ali več	15 %
nočno delo	65 %
nadurno delo	52 %
delo ob nedeljah in drugih prostih dnevih po delovnem koledarju za eno- in triizmensko delo	50 %
delo na praznike in dela proste dneve po zakonu	55 %
za delo v štirih izmenah	15 %

Delavcem v skupini Impol pripadajo dodatki v višjem odstotku od osnove, kot so določeni v kolektivni pogodbi dejavnosti (glede na Kolektivno pogodbo za dejavnost kovinskih materialov in livarn Slovenije).
Tako na primer za delo v popoldanski izmeni namesto desetodstotnega delavcem pripada 12-odstotni dodatek, za nočno delo pa namesto 50-odstotnega kar 65-odstotni dodatek.
Posebnost družb v skupini Impol je izplačilo dodatka za delo v štirih izmenah, ki na ravni dejavnosti ni definiran.
Dodatki se obračunavajo in izplačujejo le za čas, ko delavec dela v pogojih, zaradi katerih mu dodatek pripada. Dodatki se med seboj ne izključujejo, razen dodatkov za delo na dan praznika ali dela prostih dni ter dodatka za delo v nedeljo.

41 %

59 %

41 % zaposlenih v skupini Impol opravlja delo v treh ali štirih izmenah, torej tudi ponoči.

Anketa: Pozitivne in negativne strani dela v nočni izmeni

Aleš Pajek, Impol LLT
Kot pozitivno stvar nočnega dela lahko izpostavim dodatek pri plači. Glavna slabost štiriizmenskega dela je delo med vikendi in prazniki, takrat ko so naše družine doma. Delo ponoči je naporno, saj je kljub utrujenosti potrebno delo opraviti kakovostno in v enaki meri kot čez dan. Sčasoma se pojavita razdraženost in utrujenost.

Stojan Petrovič, Impol PCP
Mislim, da pri nočnem delu ni prednosti. Predvsem si po nočnem delu bolj psihično napet, nisi tako sproščen, prav tako ti zmede ritem delovanja telesa. Največ težav imam proti jutru med 4. in 5. uro. Kar se dni tiče, pa je pri triizmenskem delu najtežje prebroditi ponedeljek in torek, potem pa se že navadiš.

Robert Pahič, Impol PCP
Jaz v nočnem delu ne vidim veliko slabosti, ampak predvsem prednosti, saj z delom v nočni izmeni več zaslužim, hkrati pa delam ponoči in mi tako čez dan ostane več časa za druge dejavnosti. Meni največ težav povzroča čas po malici, vendar se malo sprehodim na zrak, spijem kavico in potem gre dalje.

Matjaž Mikolič, Impol FT
Delo v nočni izmeni je popolnoma drugačno kot delo čez dan. Jaz osebno po delu v nočni izmeni včasih lahko zaspim, včasih težje, odvisno od počutja in dela. Zagotovo pa se po nočni izmeni ne naspiš tako, kot se lahko, če delaš samo dopoldan in/ali popoldan.

Bogdan Korošec, Impol FT
Pri nočnem delu sta najbolj mučna prva dva dneva v tednu, potem pa že gre. Jaz prednosti skoraj ne vidim, razen tega, da imamo tukaj v Impolu še srečo in dobimo dodatek pri plači. Je pa delo v nočni izmeni naporno in predvsem pusti posledice potem, ko čez dan nimaš toliko energije za druge aktivnosti.

Tadej Kralj, Impol FT
Pri nočni izmeni je najtežje priti delat, potem ko si enkrat tukaj, pa že gre. Prednost je seveda višja plača, medtem ko največ slabosti vidim v tem, da sem potem nekoliko manj naspan in posledično »bolj tečen«, kar seveda ne ustreza moji ženi in se zato jezi name.

Imate vprašanje?

Vprašanje št. 1

Kmalu bom postal očka. Zanima me, ali imam še vedno pravico do 15 dni očetovskega dopusta ali se je zakonodaja kaj spremenila?

Odgovarja: Rebeka Tramšek

V trenutno veljavnem Zakonu o starševskem varstvu in družinskih prejemkih je pravica do očetovskega dopusta še vedno določena v trajanju 90 dni, pri čemer mora oče izrabiti očetovski dopust do dopolnjenega šestega meseca otrokove starosti v trajanju najmanj 15 dni v obliki polne odsotnosti z dela. Za ta del očetovskega dopusta prejmete tudi očetovsko nadomestilo. Preostali dopust v trajanju 75 dni pa lahko izrabite najdlje do 3. leta otrokove starosti. Za ta čas država zagotavlja plačilo prispevkov za socialno varnost od minimalne plače. Če se odločite izrabiti očetovski dopust po dnevih, ne v strnjenem nizu, se trajanje pravice določi v delovnih dnevih tako, da se upošteva 70 odstotkov pripadajočih koledarskih dni.

Kmalu pa bo začel veljati nov Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih, ki ga je Državni zbor sprejel 3. 4. 2014, in sicer se bodo njegove določbe, razen pravica do odmora za dojenje, uporabljale od petnajstega dne po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije. V njem so določene tri vrste dopusta (prej starševski dopust), in sicer materinski dopust (prej porodniški dopust), očetovski dopust in starševski dopust (prej dopust za varstvo in nego). Novi zakon določa, da imate kot oče pravico do očetovskega dopusta v trajanju 30 dni. Prvih 15 dni morate izkoristiti do šestega meseca otrokove starosti, preostalih 15 dni pa izkoristite po poteku starševskega dopusta, najdlje pa do končanega prvega razreda osnovne šole tega otroka. Trajanje pravice v delovnih dnevih pa se določi tako, da se upošteva 70 odstotkov pripadajočih koledarskih dni. Očetovsko nadomestilo vam bo po novem zakonu pripadalo za vseh 30 dni očetovskega dopusta.

Poleg očetovskega dopusta imate kot oče pravico do 130 dni starševskega dopusta, ki pa ga lahko prenesete na mater otroka. Pravice uveljavljate pred pristojnim Centrom za socialno delo. Pri tem pa ne pozabite, da morate obvestiti delodajalca o nameri izrabe dopusta 30 dni pred predvidenim nastopom dopusta.

Očetje so po novem ob rojstvu otroka upravičeni do 30 plačanih dni starševskega dopusta

Vprašanje št. 2

V trgovini sem videl, da prodajajo prezračevalnik trave. Je travo treba zračiti?

Odgovarja: Dejan Klančnik

Najprimernejši čas za zračenje trave je spomladi ali jeseni

Travo je potrebno redno vzdrževati. Med vzdrževalna dela trate pa ne sodi samo redna košnja trave, pač pa tudi grabljenje listja, zračenje in dosejevanje, varstvo pred mahom, plevelom, boleznimi in škodljivci. Z zračenjem (vertikuliranjem) zmanjšujemo zbitost tal in omogočamo globoko rast travnih korenin. Najprimernejši čas za zračenje trave je takrat, ko je trava v dobri kondiciji (spomladi ali jeseni). Poleg zračenja z zarezovanjem (s frezo, ki ima rezila podobna nožem), poznamo tudi druge načine zračenja:

- grabljenje (praskanje) z železnimi vzmetnimi grabljami, pri čemer odstranimo tudi mah,
- zračenje z votlimi vilami, pri čemer iz tal vlečemo stržene (na 10 cm) s travo in prstjo, v luknjice pa nasujemo pesek,
- zbadanje z vrtnimi vilami, ko vile vbodemo v tla in narahlo privzdignemo, da nastanejo v tleh špranje, ki omogočajo koreninam boljšo rast.

Po prezračevanju je priporočljivo travo popeskati (da ruša postane rahlejša in prepustnejša) in pognojiti. Setev trave je nujna le, če so na trati nastale večje gole površine.

Vprašanje št. 3

Sem delavec, starejši od 50 let. Zanima me, ali moram delati nadure, če mi jih nadrejeni odredi?

Odgovarja: Rebeka Tramšek

V zvezi z opravljanjem nadurnega dela pojasnjujem, da mora delavec na zahtevo delodajalca opravljati delo preko polnega delovnega časa (nadurno delo), če obstajajo primeri, ki so našteti v zakonu, ki ureja delovna razmerja (potrebno nadaljevanje delovnega ali proizvodnega procesa, da bi se preprečila materialna škoda ali nevarnost za življenje in zdravje ljudi, da se odvrne okvara na delovnih sredstvih, ki bi povzročila prekinitev dela, da se zagotovi varnost ljudi in premoženja ter varnost prometa) ter v drugih izjemnih, nujnih in nepredvidenih primerih, določenih z zakonom ali kolektivno pogodbo na ravni dejavnosti.

Zakon določa tudi postopek odreditve nadurnega dela, časovno omejitev opravljanja nadurnega dela na dnevnem, tedenskem, mesečnem in letnem nivoju, ki jih mora delodajalec spoštovati.

V zvezi z varstvom starejših delavcev, ki se nanaša na opravljanje nadurnega dela, pa pojasnjujem, da lahko skladno z zakonom starejšemu delavcu delodajalec odredi nadurno delo le s soglasjem starejšega delavca. Vendar pa se skladno z zakonom štejejo za starejše delavce tisti, ki so starejši od 55 let, ne starejši od 50 let.

Zaposleni, starejši od 55 let, morajo soglašati z opravljanjem nadurnega dela

Vas morda zanima, kako so gradili egipčanske piramide, ali pa bi morda želeli izvedeti, kaj napoveduje nova zakonodaja? **Imate vprašanje?** Pošljite nam ga na uredništvo Metalurga. Potrudili se bomo in za vas poiskali odgovore. Vprašanja lahko pošljete tudi anonimno. Slike pri vprašanjih so simbolične.

Naj destinacija – Benetke

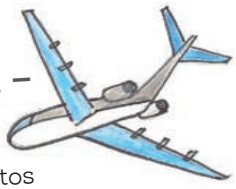

Ljubiteljem potovanj se letos še posebej splača obiskati Benetke, saj so cene hotelov v primerjavi z lanskim letom za do deset odstotkov nižje. Svetovno znano obmorsko mesto kanalov in mostov se razteza preko številnih majhnih otokov v močvirski morski plitvini na zahodni obali severnega dela Jadranskega morja. Benetke vas bodo navdušile s svojo bogato zgodovino, muzeji, galerijami in cerkvami, nepozabna pa je tudi vožnja z gondolo po kanalih.

Naj glasba – Laibach

16. maja bodo ljubljanske Križanke gostile koncert kultne slovenske skupine Laibach. Skupina je poleg glasbe poznana zaradi svoje avantgardnosti v vseh pogledih, pa tudi zaradi simbolnega provokativnega spominjanja na totalitarne režime. V začetku delovanja so zato imeli nemalo težav. Kljub temu se niso dali in so v dobrih 30. letih izvedli že 5 turnej po Združenih državah Amerike, evropskih turnej pa sploh ne štejejo več.

Naj moda – zanj

Po spodnjicah, trenirkah in otroških oblačilih za prosti čas je H&M predstavil še kopalke iz kolekcije Davida Beckhama. Zaenkrat smo lahko videli le tri osnovne modele – kratke hlače oziroma bermuda, kopalke v dolžini boksaric in klasični slip oziroma »speedo« model. Izdelki linije David Beckham slovijo po dobrem razmerju med kakovostjo, dizajnom in ceno, zato bodo tudi nove kopalke zagotovo postale modni hit.

Naj dogodek – Teden vseživljenjskega učenja

Kadring letošnje leto ponovno organizira teden vseživljenjskega učenja, katerega aktivnosti bodo trajale pravzaprav ves maj in junij. Pripravljen je pester program, ki obsega številne delavnice in predavanja: uporaba Facebooka, učenje angleščine s pomočjo pravljic, uporaba defibrilatorja, izdelava sladic brez moke itd. Več o aktivnostih si lahko preberete na spletni strani www.kadring.si.

Naj žival – konj

Leto 2014 je po kitajskem horoskopu leto konja. Konj predstavlja voljo do življenja, pustolovščin in močno samozavest, hkrati pa je precej trmast, zaletav in egoističen. 2014 je leto priložnosti, ki jih moramo brez odlašanja zagrabiti, če želimo napredovati – tako v osebnem življenju kot tudi na poklicnem področju. Ne bo dovolj le tarnanje in posedanje, vsak bo moral zavihati rokave in poseči v svoje življenje.

Naj moda – zanjo

Letos je moderno široko, pastelno in karirasto. Nosila se bodo široka krila do kolen, vse širše bodo tudi hlače. Moderni ostajajo lahkotni, prosojni materiali, namesto temnih svetlečih barv, ki smo jih gledali preteklo leto, pa bodo letos v ospredju nežnejši pastelni odtenki. Med vzorci ostaja na prvem mestu karo, ki ga bomo srečevali povsod – na oblekah, majicah, hlačah, čevljih in celo modnih dodatkih.

Tekst: Urša Zidanšek

IMPOL
PREPRIČANOST O SVOJI MOČI
ŽIVELJ
TELOVADEC (ALJAŽ)
TRAJNA CELICA TROSOVCEV
VOJSKA, OBOROŽENA SILA
PESEK, RAZPADLI DELCI KAMNIN
VELIKA MUHA, BRENČELJ
FR. PISATELJ (ANDRE)
OLEG VIDOV
NEMŠKI GEOGRAF
RASTLINA ZA OLJE
LUKA V JUŽNI ITALIJI, TARENT
ŠVED. FILMSKA IGRALKA (LENA)
PRIHOD V PROSTOR
ŠVIC. DRAMATIK (ARNOLD)
IZDELOVALEC VOŠČENIH SVETIL
KRAJ PRI VODICAH

IMPOL
BRČICA
ZAUPANJE
MESTO V BRAZILIJI
FRANKLIN ROOSEVELT
RIM. KOMEDIOGRAF
ČO(P)
JAKOBOVA MATI IN ŽENA

VOJAŠKA ENOTA
ŠVEDSKI POLITIK (SVEN)
ANTON NANUT
STOOKI VELIKAN
PRAVILNOST MNENJA

PESNIŠKI POLNI STIK
PODPORNI KIP
SMUČAR (OŽBI)
TENISAČICA JAUŠOVEC
DANSKI OTOK
PALESTIN. VODITELJ

NASPROTJE MORJA
POT NEBESNEGA TELESA
GR. ČRKA
POLET, RAZMAH
ALEŠ JAN
VELETOK SKOZI BONN
TEHNECIJ

ARHITEKT RAVNIKAR
ZAPORA NA OHCETI
PESNIK (ALOJZ)
FR. SKLAD. (JACQUES)
EVA HREN

SREDSTVO ZA CELJENJE RAN
KDOR DOJEMA UMETNINO

IMPOL
TEKOČA JED
ČEŠ. POET (JIRI)
GLAVNO MESTO KANSASA (ZDA)
EVA SRŠEN
ETILNI ALKOHOL
KOŠARKAR RIZVIĆ
GESLO KRIŽANKE

WOODY ALLEN
IGRALEC
SKLADATELJ COPLAND

BIBLIJSKI ONANIST
PEVEC PESTNER
MANJŠI TOLMUN

PEVKA SIRK
PREDSTOJNIK SAMOSTAN.
SPLIT

FILMSKA IGRALKA DUNST
NATRIJ

FILM Z ITO RINO V GLAVNI VLOGI

RONALD KRAJŠE
DOVTIP, SMEŠNICA

Nagrajenci križanke Metalurg 1/2014:

1. bon za 60 evrov: Biserka Rihtar, Unidel
2. bon za 40 evrov: Darko Šeško, Impol FT
3. bon za 20 evrov: Primož Hrovat, Impol PCP

Nagrajenci nagrade prevzamete v tajništvu Kadringa.

Geslo tokratne križanke pošljite v uredništvo Metalurga do 10. junija 2014.

Trije izžrebani nagrajenci boste prejeli vsak **bon za Mercator v vrednosti 40 evrov.**

Menjamo folijo za vic

Blondinke

Blondinka vstopi v NLB v Ljubljani in zaprosi za posojilo 200 evrov, ker potuje v ZDA. Uslužbenec ji pove, da mora nekaj zastaviti kot jamstvo za dolg in blondinka mu izroči ključe novega BMW-ja, parkiranega pred banko. Banka da blondinki želeno posojilo, odpelje avto v garažo pod banko in se zabava na njen račun, ker za 200 evrov zastavi 100 tisoč evrov vreden avto. Čez dva tedna se blondinka vrne in ko poravna banki dolg, ki znaša skupaj z obrestmi 3,5 evra, ji uslužbenec vljudno reče: »Gospodična, zelo smo veseli, da smo poslovali z vami, vendar smo malo zmedeni: ugotovili smo, da ste milijarderka, zato ne moremo razumeti, zakaj ste si sposodili 200 evrov?« Blondinka mirno odgovori: »Pa mi vi povejte, kje bi lahko za 14 dni parkirala avto v Ljubljani za 3,5 evra?«

Prispevala: Danijela Leskovar

ZOO

Bilo je na začetku moje kariere v Impolu, v današnji cevarni, kjer je bil šef Rudi Smolar. Nekega dne je na svoji pisarniški mizi našel listek s telefonsko številko, priimkom in pripisom, da takoj pokliče tovariša Medveda. Rečeno, storjeno. Rudi pokliče v telefonsko centralo, da ga povežejo z želeno številko. Kmalu se na drugi strani oglasi moški glas, ki mu smejoče razloži, da je tovariš Medved v kletki in da je poklical ZOO v Ljubljani. Po pisarni se je po kratki tišini razlegel gromki smeh, ki je bil še dolgo prisoten med zaposlenimi.

Prispeval: Zvonko Tomažič

13. plača

Pričel se je veseli december in malo večja potrošnja denarja pa pridem na idejo, da šefico povprašam po 13. plači. Šefica se nasmeji in pravi: »Seveda dobiš 13. plačo, ampak takrat, ko bo tudi leto imelo 13 mesecev.«

Prispeval: Zvonko Strnad

Folije prevzamete v tajništvu Kadringa.

Delavska hranilnica d.d. Ljubljana

NAJUGODNEJŠA BANČNA INŠTITUCIJA

Trg svobode 22, Slovenska Bistrica

OBČANKE IN OBČANI

SE SPRAŠUJETE KAKO DO PRIHRANKA VSAJ 16 EUROV NA MESEC?

Število osebnih računov iz leta v leto povečujemo!
Zakaj?
Zaradi prihrankov, ki vam jih osebni račun* prinaša.

PRODUKTI:	DELAVSKA HRANILNICA	DRUGE BANKE	MESEČNI PRIHRANEK	LETNI PRIHRANEK
Osebni račun				
- vodenje	1,25 € (prvo leto brez)	2,10 €	2,10 €	25,20 €
- nadomestilo za dvig gotovine na bankomatih	0 €	0,50 €	5,00 € (za 10 dvigov)	60,00 €
- sprememba višine limita	0€	4,36 €	0,36 €	4,36 €
Elektronsko bančništvo				
- pristopnina	0 €	20,00 €	1,67 €	20,00 €
- mesečno nadomestilo uporabe	0,40 €	0,50 €	0,10 €	1,20 €
Plačilni promet				
- nakazilo z UPN obrazcem na bančnem okencu	0,35 € *	1,50 €	5,75 € (za 5 plačil)	69,00 €
- direktna obremenitev	0,12 €	0,22 €	0,50 € (za 5 plačil)	6,00 €
MasterCard kartica				
- letno nadomestilo za uporabo kartice	12,50 €	16,30 €	0,32 €	3,80 €
PRIHRANEK			**15,80 €**	**189,60 €**

Vir: pregled tarif za poslovanje preko transakcijskega računa - Banka Slovenije
*Obrazložitev: Osebni račun z rednimi mesečnimi prilivi plače ali pokojnine v Delavski hranilnici.

In to še ni vse ...
Osebni račun vam omogoča tudi znižano kreditno obrestno mero za 0,6% točke,

- potrošniški kredit do 120 mesecev **s fiksno obrestno mero,**
- hipotekarni kredit do 360 mesecev **z ugodno obrestno mero.**

UGODNI POMLADANSKI KREDITI SAMO ZA VAS

V pomladnih mesecih Delavska hranilnica ponuja vsem strankam ugodne akcijske kredite:

- **kredite od 61 do 96 mesecev z obrestno mero od 6M euribor + 4,10 %**
- **kredite od 97 do 120 mesecev z obrestno mero od 6M euribor + 4,60 %**
- **STANOVANJSKE KREDITE z obrestno mero od 6M euribor + 2,20 %**

Pričakujemo vas od ponedeljka do petka od 8:30 do 17.00 ure.
Telefon: 02 620 93 50, E-pošta: slovenskabistrica@delavska-hranilnica.si
Spletna stran: www.delavska-hranilnica.si